

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 99 - 1 MART 1977

5 TL.

KONGRELER : SOSYALİST HAREKETİN DÖNEMEÇLERİ

BELGELERİ AÇIKLIYORUZ.
TRT YÖNETİCİSİ HAMİ TEZKAN VERGİ KAÇIRDI

BURJUVAZİ İLE MÜCADELE EDENLER VE ETMEYENLER

YALÇIN KUÇUK

Sosyalistler için partinin anlamı çok açık. Çok açık olmalı. Arşimet için kaldıraç ne ise sosyalistler için de parti odur. Arşimet güçlü bir kaldıraç ile dünyanın altını üstüne getirmeyi planladı. Fizikte kaldıraç, toplumsal yaşam ve mücadelede parti. Ancak güçlü ve disiplinli bir parti ile toplumsal düzenin altı üstüne getirilebilir. Ezilenler, ezenlerin düzenine son verebilir. Partinin yeri ve işlevi böyle. Parti yaşamında ise kongrelerin yeri ve işlevi buna yakın. Kongrelerde geçmiş mücadeleler değerlendirilir. Gelecek için dersler çıkarılır. Mücadeleyi daha kapsamlı, daha derinlemesine ve daha güçlü sürdürebilmek için.

Partinin yer ve işlevini ancak sosyalistler kavrayabilir. Kongrelerin önemini de ancak partililer kavrayabilir. Sosyalizmin ve partinin yalnızca edebiyatını yapanlar, sadece edebiyatla yetinenler kongrenin işlev ve yerini kesinlikle kavrayamazlar. Vebadan korkarcasına kongreden korkarlar. Çünkü şu kaddarlığını bilirler: Bir partinin, parti olup olmadığı kongrelerde bir kez daha ortaya çıkar. Bu hafta bir kez daha ortaya çıkacak. Bu hafta, 12 Mart döneminde kapatıldıktan sonra 1 Mayıs 1975 tarihinde yeniden kurulan Türkiye İşçi Partisinin Birinci Büyük Kongresi toplanacak. Bu Kongre'den parti yeni kararlar ve daha güçlenmiş olarak çıkacak. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini daha kapsamlı, daha derinlemesine ve daha güçlü sürdürebilmek için.

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi sermaye cephesine karşı sürdürülen mücadele. İç ve dış sermayeye karşı sürdürülen bir mücadele. Bu mücadelede başarılı olabilmek için içinde bulunulan aşamayı ve bu aşamada mücadele edenlerle etmeyenleri doğrulukla saptamak gerekli. Mücadelenin zayıf ve güçlü halkalarını açıklıkla ortaya koymak gerekli. Burada açıklıkla saptanması gerekli olanların başında şu var: MC Hükümeti'nin kurulmasıyla birlikte iç ve dış sermaye bir değil iki "başarı" kaydetti. Bir yandan faşist MC Hükümeti'ni görev başına getirdi. İç ve dış sermaye ve özellikle büyük sermaye, kendi gericiğini hükümet yaptı. Bunun yanında bir ikinci "başarı" daha elde etti. Tabanında demokrat öğeleri de barındıran ve bu ölçüde demokratik özellikleri de yansıtan CHP'sini geri bir çizgiye çekti. Yönetim düzeyinde, program düzeyinde, mücadeleci düzeyinde çok daha geri bir çizgiye çekti. Olası bir hükümet döneminde yapılabilecekler daha önceden yapıldı. CHP, hükümete hazırlanmayı iç ve dış büyük sermaye ile bağları güçlendirmek, ilerici güçlerle bağları koparmak şeklinde anlamaya başladı. Bu anlayışın uygulamaya konulmasında çok önemli mesafeler katedildi. İç ve dış sermaye ve özellikle büyük sermaye, "ana muhalefet" partisi CHP'ni, "ana iktidar" partisi AP'ne benzetmede önemli başarılar sağladı, MC Hükümeti'nin kurulmasından sonra ve özellikle CHP'nin Demokratik Sol Forumu'ndan sonra sermaye cephesinin en büyük kazancı bu noktada ortaya çıktı.

MC Hükümeti'nin başı Demirel, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın çok önceden ve zamanında uyardığı gibi, sıkıyönetim ilanı silahını CHP'ni "hizaya getirmek" için kullandı. (Behice Boran: Faşizm Yazgı Değildir, 9 Kasım Bursa İl Merkezindeki Konuşma, YÜRÜYÜŞ, 18 Kasım 1975 sayı: 32) CHP, Süleyman Demirel'in çizdiği çerçeveye içerisinde muhalefet yapmayı kabullendi. Geniş yığınlarla dayanışarak, el ele vererek MC Hükümeti'ne karşı bir mücadele vermekten kesinlikle kaçındı. Zamanında ve çok

önceden yapılan tüm uyarılara karşın yalnızca MC Hükümeti'nin kendi içinden gelecek bir "muhalefet" ile düşmesini bekledi. Zamanı böyle geçirdi. Tüm uyarılara karşın. Daha Mayıs 1975 tarihinde şunlar belirtildi: "Bu durumda ne yapılacak? Zamanın geçmesi mi beklenecek? Yoksa belirli sürtüşmeler abartılarak birleşik sermaye hükümetinin kendi içinden parçalanması mı beklenecek? Bazı çevrelere yaygın olan beklentin bu olduğu anlaşıyor. Sermayenin tabanındaki çatlağı bilmenin verdiği bilinç fazla abartılıyor. Unutulan şu: Devrimciler, sermaye cephesindeki çatlakları bilirler, incelerler. Bu çatlakları hesaplarına alırlar. Ama hiç bir zaman bu çatlaklara bel bağlamazlar. Çünkü bağlamamak gerek. (YÜRÜYÜŞ, 20 Mayıs 1975, sayı 7, Birleşik Sermaye Cephesi Karşısında) Aynı yazıda bir de şu söylendi: "Bu yüzden bugün birleşik sermaye cephesi karşısında olanlara düşen, bu cepheyi oluşturanlar arasındaki ayrılığı değil birliği vurgulamak. Bütün köylere, bütün fabrikalara, kütüphanelerin birliği bütün yerlere bu sloganı götürmek. Bunu, Birleşik sermaye cephesinin e- lindeki araçlarla yoğunlaştırdığı propaganda karşılama için her gün ve her saat bıkmadan söylemek."

"Ana muhalefet" CHP, yılmadan ve bıkmadan, bunun tam tersini yaptı. Her gün tüm kamu oyunu "MC parçalanıyor" umudu ile avuttu. Böylece "Ana muhalefet", MC Hükümeti'ne karşı muhalefet yapmaktan kesinlikle uzak durdu. Yalnız kendisi uzak durmakla kalmadı. Gücü ölçüsünde tüm muhalefeti frenlemeye çalıştı. MC topluluğunun sıkıyönetim silahına CHP, "kışkırtıcı ajan" ve "provokasyon" edebiyatını ekledi. Her türlü yığınsal eyleme bu gözle baktı. Her türlü muhalefete bu açıdan baktı. Bu yüzden MC döneminin yığınlar için ancak ikinci Savaş döneminin zorluklarıyla karşılaştırılabilecek ekonomik sıkıntılar getirmesine karşın, MC Hükümeti bugüne kadar geldi. Bütün bu sıkıntılara karşın CHP, muhalefette iken prestij kaybetme gibi ender kırılabilir bir rekorun sahibi oldu.

Cumhuriyet Gazetesi'nde Mustafa Ekmekçi yazdı: "CHP içinde AP'ni güçlendirme vakfı" oluştu. Gayet doğal ve normal. CHP kendi içindeki muhalefeti ve kendi dışındaki MC Hükümeti'ne karşı muhalefeti, Adalet Partisi'nin ekmeğine yağ sürmeden, Adalet Partisi'nin değerimine su taşımadan frenlemek mümkün olmaz. Mümkün olmayanı somut örnekleri ortada. Birincisi parlamentere masa ile ilgili. Fevziye'nin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesi'nin almış olduğu kararlar sorun çözülmüş görünüyör. Ama örnek ortadan kalkıyor. Parlatenler masaları sorununu çözmek için hazırlanan tasarıya, başlarında CHP'nin bugünkü muhalefeti'nin bulunduğu kimi parlamenterler bazı ek öneriler getirdiler. Demirel, bu önerilerin yasanın çıkmasını önlemeye yönelik olduğunu ileri sürdü. CHP Genel Başkanı'ndan bağımsız hareket etmeyen kalemler sayfa sayfa ve hep birlikte aynı tezi tekrarladılar. CHP içindeki muhalefeti yıpratmak için Demirel'in tezlerini, Demirel'dendaha çok su ile tekrarlamaktan çekinmediler. İç ve dış sermayenin CHP'ni ilerletme stratejisinin meyveleri burada da toplandı.

Başka yerlerde de. Üç büyük memur örgütü, birlikte bir miting ve yürüyüş düzenledi. Bu miting ve yürüyüşte polis ve bozkurtçu komandoların işlevini maocu komandolar yükledi. Saldırıları. Miting ve yürüyüş, bu saldırılar püskürtülerek başarı ile tamamlandı. MC, bunu "solcular arası çatışma" olarak sundu. CHP genel yönetiminin borazanlığını üstlenen yayın ve kalem organları da kelimesi kelimesine aynı tezi tekrarladılar. Saldırganların maocu komando olduklarını ısrarla sakladılar. Dahası da var. Bu yayın ve kalem organları MC Hükümeti'nden de önce bu saldırıları bir sıkıyönetim gerekçe olarak gösterdiler. Gerileme burada da ortaya çıktı. Bütün açıklığı ile. Dahası da var. İlericiliklerine kendilerinden başka kimsenin inanmadığı bir takım sendika ağaları, miting ve yürüyüş ortak olacak yerde "biz size yapmayın dedik" diye ortaya çıktılar. Kendini bilmezliğin daha sivri örnekleri şimdiye kadar görüldü.

Giderek MC ile hemen her konuda aynı tezi tekrarlayanlar, "Biz MC ile mücadele ediyoruz" edebiyatını da dillerinden eksik etmiyorlar. Bunlara hatırlatmak gerek "MC karşıda" demek MC ile mücadeleyi karıştırmamak gerek. Hergün "MC karşıda" demek MC ile mücadele edilmez. MC topluluğu içindeki ayrılık ve çatlakları bulmaya çalışmakla MC ile mücadele olmaz. Tam tersi olur. Çünkü MC ile mücadele ancak MC topluluğuna karşı güçlendirmek a- yakta, sürekli eylem içinde tutmakla olur. Mücadele edecek güçleri dimdik a- talete itmekle, pasifez etmekle, gerçekçi olmayan "umut" ile avutmakla mücadele olmaz. Bu kadar da değil. MC ile mücadele, her mevziyi sonuna kadar korumakla olur. Seydişehir'de işçi sınıfı mücadele verirken, evleri ve örgütleri dinamitlenirken sonra yıkıntılarda zarar-zıyan tespiti için heyetler gön-

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin CULHAĞOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Konur Sok. 15/8 Kızılay
ANKARA Tel: 174581
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas
İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOSULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 Aylık: 100 TL
POSTA ÇEKİ: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234

İLAN KOSULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL
Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12.000 TL
İç sayılarda siltun santim! : 40 TL
Yayın İlanları % 50 İndirilir.

BASKI: Daily News Web-Ofset Testileri

KAPAK: CAĞDAŞ GRAFİK

dörmekle MC topluluğuna karşı mücadele olmaz. Demokrat ve ilerici öğelerin elindeki Orman Mühendisleri Odası faşistler tarafından işgal edildiğinde susarak MC topluluğu ile mücadele olmaz. ODTÜ yurtlarının faşist komandalara teslim edilmesine razı olarak MC ile mücadele olmaz.

MC ile mücadele başka türlü olur. MC ile mücadele, bugünün Türkiye somutunda, başka yerden başlar. Türkiye'nin bugünkü somutunda MC ile mücadele, işçi sınıfı içine sokulmak istenen truva atlarıyla mücadele etmekle başlar. Devrimci işçi sendikalarını iç ve dış sermayeye peşkeş çekme girişimlerine karşı mücadele etmekle başlar. Devrimci birikimi olan sendikaları, yabancı sermayenin en yoğun olduğu yerlerdeki devrimci sendikaları tahrip etme girişimlerine karşı mücadele etmekle başlar. Yabancı sermayenin en yoğun olduğu bir sendikanın, işletmelerin ve işçilerin en yoğun bir bölgedeki yönetimi ne daha önce grev kırılcığı nedeniyle sendikadan kovulmuş, çok yakınlarda da hırsızlık gerekçesiyle CHP'den atılmış bir kimsenin görevlendirilmesi halinde susmamakla başlar. MC ile mücadele ya söylenilenlerin yalan olduğunu kanıtlamakla ya da bu tür girişimlere karşı çıkmakla başlar.

İç ve dış sermaye ile mücadele ve özellikle büyük sermaye ile mücadele, devrimci birikimi olan işçi sendikalarına truva atı sokmak isteyenlerle mücadele ile başlar. Büyük sermaye ile mücadele, devrimci işçi sendikalarını sadece öğrencilerin uğradıkları bir yer haline getirenlerle mücadele ile başlar. Büyük sermaye ile mücadele başta Vehbi Koç'un büyük işletmelerinde olmak üzere bir çok işyerinde ilerici ve sosyalist işçi temsilcilerin, sendikal görevlerinden uzaklaştırılarak, patronla anlaşıp işten atılanlarla mücadele ile başlar. MC ile mücadele bütün bunlar karşısında susmakla olmaz. Ya bunların yalan olduğunu kanıtlamakla, ya da bunlara karşı çıkmakla başlar. MC ile mücadele, iç ve dış sermaye ile mücadele ederek başlar ve iç ve dış sermaye ile mücadele ederek devam eder. Hiç bir zaman erelenmez.

Mücadeleyi erteleme önerileri çok görüldü. İlk kez ortaya çıkmıyor. Her zaman işçi sınıfının siyasal hareketi yeni bir dönemde geride bırakırken erteleme önerileri piyasaya sürülüyor. Çok gerilere gitmeye gerek yok. On beş yıl yeterli. 1962'de de, işçi sınıfının siyasal hareketi yeniden filizlenirken bugünün tezleri aynı ile piyasaya sürüldü. O zaman da sosyalistlerin bir "günahı" keşfedildi. Türk-İş Genel Başkanı ile Genel Sekreteri'ni eleştirmek büyük bir "günah" sayıldı. O zamanın işçi sınıfının düşmanları için, o zamanın sosyalizmin korkak düşmanları için işçi sınıfı Demiroş-Tunç ikilisi idi. Bunların "devrimciliğinden" kuşku duymak büyük bir "suç" sayıldı. Ve "Çalışanlar Partisi" oyunları böyle tezgahlandı. O günler yarıldı ve geçildi. Sonra yüzler daha netleşti. Bu kez yeni "günahlar" bulundu. Artık küçük burjuvaların, özellikle asker küçük burjuvaların, zamanın deyimi ile "zinde kuvvetlerin" devrimciliğinden kuşku duymak büyük "suç" sayıldı. Kendilerini Türkiye'nin geçmişine bağlayıp kendilerine "eski tüfek" sıfatını layık görenler "suçlu" a vına katıldılar. Tıpe Küfredenler Partisi'ne katıldılar. Tez değişmiyor. Parti olarak Tıpe Küfredenler Partisi de değişmiyor. Yalnızca kişiler değişiyor. Yalnızca burjuvazinin ve zaman içinde de büyük burjuvazinin kullandığı kişiler değişiyor.

Üstelik yöntemler ve kullanılan araçlar da pek değişmiyor. Bugün DİSK üst yönetiminin finanse ettiği Tıpe Küfredenler Partisi var. DİSK üst yönetimi sayısız "uzman" ve "danışman" kullanıyor. Bunlar ne yapıyorlar? DİSK üst yönetiminin bir tek yayını ortamında bir tek araştırma ya da inceleme çıktı mı? DİSK üst yönetimi, büyük burjuvazinin propagandaasını çürütecek bir tek araştırma ya da inceleme yaptı mı? Türkiye'de tekellerin örgütlü olan Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin bir inceleminde kendi ajansında yayınlanmasının dışında her hangi bir araştırma ya da inceleme oldu mu? Gören varsa gösterebilir. Kimsede gösteremez. Çünkü bu "uzman" ya da "danışmanlar" bunun için maaş alıyor. Tek görevleri var: Tıpe Küfredenler Partisi'ni oluşturmak. Yöntem ve araç, bu. Ancak yeni değil. Türk-İş'ten müdevver DİSK üst yönetimi konutçuluktan önce Türk-İş'ten bu yöntem ve araç devraldı. "Çalışanlar Partisi" girişimi döneminde ve ondan sonra Türk-İş de aynı yöntemi izliyordu.

Geçmiş hatırlayanlar, bunları bilirler. Öğrenmek isteyenler, Türk-İş'e sorabilirler. Türk-İş bunları sınırlı tuttu. O zamanlar sınırlı ölçüde tutmak, amaca yetiyordu. Şimdi işçi sınıfının siyasal hareketini durdurmak çok zor. Bunu DİSK üst yönetimi de biliyor. Bu yüzden, bir yandan sosyalist ve bilinçli işçileri sendikal görevden ve patronla anlaşıp işten attırırken, diğer yandan da yüzlerce "uzman" ve "danışman" maaşa bağlıyor. Bu da yetmeyince ajansları maaşa bağlıyor. Bu da yetmeyince ajanslar aracılığıyla "yazarları" maaşa bağlıyor. Sadece bu durum, işçi sınıfının siyasal hareketinin, Türkiye İşçi Partisi'nin gücünü göstermeye yetiyor.

Güç göstermeye gerek yok. Güç, işçi sınıfı için. Güç, işçi sınıfının siyasal hareketi için. Güç, işçi sınıfının devrimci sendikal hareketi için. Bugün işçi sınıfının devrimci sendikal hareketini yaşatan bu güç. Bugün bir nokta çok açık olmalı: Bugün DİSK'in bütünlüğünü sağlayan DİSK üst yönetimi değil. Taban, DİSK üst yönetimine güvenini çoktan yitirdi. DİSK üst yönetimi de bunu biliyor. Bu yüzden bir gıyotini gibi en üst düzeydeki ve en alt düzeydeki sosyalist ve bilinçli sendika yöneticisi işçileri, sendikalarından ve işlerinden atıyor ve attırıyor. Bu güç bilinmez, bu kadar zorbalığa gerek kalmaz. Bu gayet iyi biliniyor. DİSK üst yönetimi tabanı, taban da DİSK üst yönetimini biliyor. Ve DİSK'in bütünlüğünü bu güçlü muhalefet sağlıyor. Tabandaki işçiler, başını sosyalistlerin çektiği bu muhalefete güvendikleri için, DİSK'in bütünlüğüne sahip çıkıyorlar. Artan zorbalık bu güven tümeden ortadan kaldırdığı zaman DİSK'in bütünlüğünün de sona ereceğini kimsenin bir kuşkusu olmasın. Bir matematik zorunluluk olarak kimsenin kuşkusu olmasın.

Kimsenin kuşkusu olmasın: Her zaman bütünlüğü ve sürekliliği iktidardaki yönetimler sağlamaz. Zaman zaman bütünlüğü ve sürekliliği sağlamak muhalefetin omuzlarına düşer. Güçlü ve sağlıklı bir muhalefet olduğu sürece, yönetime aday verimli ve üretken bir muhalefet olduğu sürece, bütünlük ve süreklilik sağlanır. Zaman zaman başka türlü bütünlüğü sağlamak mümkün olmaz. Bu anlamda ve bu ölçüde iktidar ile muhalefet birbirinden Çin duvarları ile ayrılmaz. İkisi arasında, iktidar ile muhalefet arasında diyalektik bir birlik, zıtların birliği ortaya çıkar. Bu gün DİSK içindeki birlik ve bütünlüğün kaynağında, DİSK üst yönetimi karşı sürdürülen cesur, sağlıklı ve güçlü muhalefet var. Bu muhalefet olmasıydı DİSK, Eylül Direnişi'nde DİSK üst yönetiminin oyunları karşısında, bugüne gelmekte güçlük çekmedi. Tabandaki işçiyi tutan ve bugün de tutmaya devam eden bu muhalefet oldu.

DİSK içindeki muhalefet, DİSK'in bütünlüğünü sağlayıp sürdürenin tek geçerli yolu olarak ortaya çıkıyor. Bu muhalefet ile bir yandan devrimci sendikal hareketin içine sokulan burjuvazinin truva atları işçi tabanına anlatılıyor. Diğer yandan da DİSK'in bütünlüğü korunmaya çalışılıyor. Bunların her ikisi de burjuvaziye karşı verilen mücadelede kaçınılmaz. Burjuvaziye karşı verilen mücadelede bunların hiç birinden fedakarlık yapılamaz. Devrimci işçi sendikalarının her köşesine bir truva atı yerleştirilmesin göz yumulamaz. Aynı zamanda DİSK üst yönetiminin uygulamaları ile DİSK'in bütünlüğüne tahrip kalıpları konulmasına izin verilemez. Ne Türkiye'nin bütününde ne de devrimci işçi sendikaları içinde burjuvazinin ve özellikle büyük burjuvazinin girişimlere karşısında teslimiyetçi bir tutum söz konusu olamaz. 'CHP; Türkiye bütünü içinde böyle bir teslimiyetçi tutumu benimsedi. Buna ek olarak da CHP genel yönetimi DİSK üst yönetimi ile el ele vererek devrimci işçi sendikalarını tahrip etme işlevini üstlendi. Bu politikanın Türkiye bütünündeki sonuçları belirledi. Büyük burjuvazi ve hükümeti MC, iki yıldır CHP'nin ciddi bir muhalefeti ile karşılaşmadan hükümetini sürdürdü. DİSK içinde bunu yapamaz. Yapamıyor.

Kısme "biz MC ile mücadele ediyoruz" demekle mücadele etmiş olmaz. Mücadele, bir yandan, her mevziyi sonuna kadar savunmakla, diğer yandan da, mücadele edecek güçleri harekete geçirmekle olur. MC ile mücadele "şimdi zamani değil" diyerek kendi atalet ve yüresizliklerini, kendi yalınıklarını işçi sınıfı ve emekçilere yaymak isteyenlerle mücadele ederek olur. Mücadele, burjuvazinin safına geçenlerden "sosyalist lider" yaratmaya kalkanlarla mücadele ile olur. Mücadele, artan ölçüde işçi ve emekçilerin mücadeleye kazanarak olur. Mücadele işçi sınıfı partisinin öncülüğünde olur.

VE ANATOMİSİ

CHP Fatih İlçesi Gençlik Kolları üyesi Ahmet Ağaoğlu'nun cenazesi İstanbul'da kaldırılırken, CHP Genel Başkanı gazetecilere Clifford ile yaptığı görüşmenin yorumunu kendi üslubuyla anlatma sırası veriyordu!..

Carter'in "özel temsilcisi" Ankara'yı terkederken başkente mevcudun ötesinde yenilikler bırakmadı.

BİR RESEPSİYON - BİR KAHVALTI..

Çarşamba günü Lefkoşe'ye doğru havaların Ankara'da Sovyetler Birliği Büyükelçiliğinde verilen bir resepsiyona ilişkin bir gelişme meydana geliyor..

Yıllardır Sosyalist ülkelerin Ankara Büyükelçiliklerinde verilen resepsiyon-

sine omuz veren "sadık" kalemlerle bir akşam kahvaltısı yapmayı tercih etmişti..

DİSK KARARI

Geçtiğimiz haftaya ilişkin bir gelişme de, DİSK üst yönetimince alınan karardır.

DİSK üst yönetimi seçimlerde "CHP"yi destekleme" kararı almıştır. Bu konuda Hürriyet gazetesi başyazarının Perşembe günü yorumuna göre kararda "bir sürpriz yoktur..."

Başyazarı göre "DİSK'in ideolojik açıdan kendisine daha yakın 'sol partileri' bırakıp da neden ikide bir CHP'yi desteklediği hususu, şaşırtıcı değilse de doğrusu düşündürücü" idi!

larda görünmeyen Genelkurmay Başkanı, SSCB Elçiliğindeki resepsiyona gidiyordu.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın Sovyet Büyükelçiliğinde düzenlenen "Ordu Günü" ne katılması ile Clifford'un Türkiye'yi ziyareti ve uğurlanışı arasındaki ilgiler "rastlantısal" denebilir miydi?... Hele hele yıllarca sonra bir örnek ortaya çıkınca?...

Sovyetler Birliği Büyükelçiliğindeki resepsiyon sırasında başkanın bir başka köşesinde de çaylı-sohbetli bir buluşma cereyatı etti.

CHP Genel Başkanı Ecevit, resepsiyona gitmek yerine, evinde, basında kendi-

Hürriyet başyazarı "iki kuruluşun düşünce sistemlerini oturduğu temellerin birbirinden farklı olduğuna" dikkati çekerek şöyle diyor:

"Öyle ise DİSK'in alacağı -veya aldığı- destekleme kararının, CHP lehine değil de tıpkı DİSK gibi, 'sınıf kavgası' sözcüğüyle yapılan ötek partilerden biri veya birkaçı lehine çıkması, akla mantığa daha uygun düşerdi. Ne var ki, DİSK'in yöneticileri akıntıya kürek çekmekten, anlaşılabilir 'gerçekçi' davranmayı tercih etmişler ve bildirilerinde de açıkça söyledikleri gibi 'işçi sınıfının serbestçe siyasal örgütlenmesine konan yasağı kaldırarak, ilerici, halktan yana, ulusal bir

iktidarı kurmak için ortam yaratma'yı ilk aşama olarak saptamışlardır..."

DİSK üst yönetimince varılan karar, "akıntıya kürek" ve "gerçekçi" gibi deyimler hatırlatılarak Hürriyet ağzıyla bu şekilde beğenildi...

DEMOKRASİ MÜCADELESİ

Dikkatlerin "erken seçim"e yönlendiği veya yönetildiği günlerde, ODTU'de öğrencileri katı bir MC kuşatmasına alındılar.

MC uzantısı Mütevelli Heyet tarafından Rektörlüğe getirilen Hasan Tan'ındaki MHP'li kişiyi haftanın sonuna doğru kolayca üniversiteyi kapatmakta buldu.

Ancak ODTU'deki tepeden inme faşist saldırıya karşı ODTU işçileri öğretimi üyeleri ve öğrencileri güçbirliği-

ni oluşturdular.

ODTU'de çalışan iki bin işçi adına toplu iş sözleşmesi yetkisini elinde bulunduran Sosyal-İş Sendikası yetkilileri ile öğrenci temsilcileri "Tüm Öğretim Üyeleri Derneği temsilcileri Örneğin bir güçbirliği oluşturdular.

Geçtiğimiz haftanın bir başka önemli olayı da cephe yönetiminin TOB-DER, TUM-DER ve TUTED'e karşı yaptığı saldırının demokratik anılamda püskürtülmesiydi.

Yeniden açılan demokratik kuruluşların yöneticileri ortaklaşa yaptıkları basın toplantısında 5 Şubat demokratik kitle eyleminin önem ve kesin başarısını şu şekilde vurguladılar:

"Hiçbir engel, haklı ve kararlı mücadelemizi durduramayacaktır.

Örgütlerimiz her geçen gün çılgın büyüyerek, gelececek, güçlenecektir.

Somut ekonomik-demokratik taleplerimizi, bu arada, grevli, toplu sözleşmiş sendika haklarımızı mutlaka alacağız.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın mücadelesini ittifak içinde yermizi koruyup, güçlendireceğiz."

MC'YE KARŞI "DEMOKRATİK SOL" MUHALEFET Mİ? METE Mİ, MAO MU?..

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in deyimleriyle "27 yıllık" CHP'nin muhalefeti deneyleriyle yükü üstüslüğü ilginç boyutlara vardı!

CHP'nin demokratik sol muhalefeti, MC'nin düşürülmeye yolunda parlak öneriler sergiliyor!

Buna ilişkin bir örneği, CHP'nin Millet Meclisi Grup Başkanvekillerinden Ali Nejat Ölçen verdi.

Geçtiğimiz haftanın Salı günü sabahı bir basın toplantısı düzenleyerek MC'nin altından kalkamayacağı bir "tarih kültürü" hücumuna geçti!

Ölçen'e göre, "Bütçe müzakereleri sırasında AP yöneticilerinin Türk tarihini bilmedikleri" anlaşılmıştır!..

Ali Nejat Ölçen bu konuda şöyle söylüyordu:

"Bazı kitaplarda Mete olarak yazılan Doğu Hun İmparatoru'nun asıl adı Mao-Tun'dur. Günümüzden 2200 yıl önce yaşamıştır. Kansı Çinli idi!.."

AP yöneticilerine kök söktürcek nitelikteki açıklamasını Ölçen, belgelerle dayandırarak şöyle sürdürdü:

"Türk Tarih bilgini Hüseyin Namık Orkun, 1946 yılında yayınladığı Türk Tarih adlı kitabının 23 üncü ve 24 üncü sayfalarında Doğu Hun İmparatoru'nu Mao-Tun adıyla belirtir!.."

CHP Grup Başkanvekili Ali Nejat Ölçen bunları söyledikten sonra AP yöneticilerini can evinden şöyle vurdu:

"MC iktidarı zamanında Lise'nin 1 inci sınıfında okutulan tarih kitabında Doğu Hun İmparatorundan Mete olarak bahsedilmez. Mao-Tun olarak bahsedilir.

AP yöneticilerinin Mao-Tun'la Çin'in ölü Komünist Lideri Mao arasında benzerlik görmeye çalışmaları, bunu siyasi sömürü haline getinmeleri ciddiyle bağdaşmaz.

CHP'nin itham etmek için iftira'yı sanat haline getiren AP yöneticileri hiç olmazsa Türk Tarihine dil uzatmamalıdır..."

İlk başta Ölçen'in ne demek istediğini kavramak güç. Kaynak olarak verdiği kitabın adı "Türk Tarih" değil "Türkçülüğün Tarihi". Adından söz ettiren "Türk Tarih Bilgini" Hüseyin Namık Orkun da kitabının 24 üncü sayfasında "Türk ahlakı" bölümünde bunları söylüyor:

"Büyüğünü saymayı bilen ve ona karşı daima muti olan bir millet disiplinli bir millet demektir. Böyle bir milletin başında da muti bir şef olursa tabii o millet son derece ilerler ve işte bunun içindir ki, Mao-Tun, Attila, Cengiz zamanında Türkler muazzam imparatorluklar kurmağa muvaffak olmuşlardır..."

Ölçen, ırkçılık koku bir kaynağı niçin söz konusu eder? Bunu anlamak da güç.

CHP Grup Başkanvekili Ali Nejat Ölçen, bütçe görüşmelerindeki bu son derece "devrimci", aynı zamanda son derece "politik" açıklamalarını iki kaynağa dayandırıyor. YÜRÜYÜŞ, bunlardan birisi olan "Türk tarih bilgini" Hüseyin Namık Orkun'un kitabını ancak Türk Tarih Kurumu'nun mahzenlerinde bulabildi. Ölçen, MC hükümeti'nin "cehale-tini" göstermek için ikinci kaynak olarak yine MC tarafından hazırlanan ve ilerlilerin sert tepkilerine neden olan Lise 1 tarih kitabını kullandı.

Ancak Orkun'un "Türkçülüğün Tarihi" adlı "büyük" kitabını "Türk Tarihi" olarak değiştiren CHP Grup Başkanvekili MC partilerinin kafatasçılarının tarih kitabında da değişiklik yapmayı uygun buldu. Kafatasçıların yeni tarih kitabında "Mete" geçmiyor. Fakat "Mao-Tun" da yok. Bunların yerine "Motun" geçiyor. Aynen şöyle: "Motun'un, babası Tuman'la arası hükümdarlık yüzünden açılmıştı. Üvey anası kendi oğlunu tahta geçirmek istiyor, bunun için de Tuman'ı, Motun'a karşı kıskırtıyordu. Motun'un demir disiplin altında yetiştirildiği on bin atlısı vardı. Bu kuvvetlerle katıldığı bir savaşta Tuman'ı öldürdü ve Hun hükümdarı oldu." (İbrahim Kafes-oğlu - Altan Defnörman: Tarih Lise 1 sayfa 83)

"Bu basın toplantısı niçin düzenlendi? Bu noktayı kavramak ise işin en güç olan yanıdır!..

Geriyeye bir "olasılık" kalıyor: AP'nin bir Afyon Milletvekili var, adı: Mete Tan'ı. İlgili ve ciddiyle sınırlan zorlanırsa AP'nin Afyon Milletvekilinin adının Mao-Tun-Tan olması istenir değil!

Ali Nejat Ölçen'in basın toplantısında dağıttığı yazılı metinde "ciddiyle bağdaşmaz" diye de bir ibare var.

Basın toplantısının tek doğru olan yanı bu. Böylesi muhalefet gerçekten ciddiyle bağdaşmaz. Ama biraz ciddi-yet varsa...

NUMAN ESİN'E UYARI

YÜRÜYÜŞ, pazar günleri baskından çıkıyor. Pazartesi günleri dağıtımı yapılıyor. Ancak pazar günleri YÜRÜYÜŞ, belli gazetelerin Ankara bürolarına veriliyor. Geçen hafta da böyle oldu. Geçen hafta belgelerle birlikte Lockheed sanığı Neziht Dural'ın vergi kaçakçılığı da yapıldığı açıklandı. Bunu bazı gazeteler haber yapıp yayımladılar. Vatan Gazetesi de bunlar arasında.

Ancak Vatan Gazetesi, YÜRÜYÜŞ'ün haberini kaynak göstermeden kullandı. Vatan Gazetesi'nin Ankara bürosundaki gazetecilerin böyle ilkel bir tutum izleyecekleri kesinlikle düşünülemez. Bu yüzden Ankara bürosunun haberindeki YÜRÜYÜŞ kelimelerinin Vatan Gazetesi'nin İstanbul yazı işleri tarafından çıkarıldığından kuşku duymamak gerek.

Numan Esin, 27 Mayıs'ı gerçekleştiren subaylar arasında. Sonra ticarete atıldı ve başarılı oldu. Bunlara söylenecekşö yok. Fakat Numan Esin'in gazetecilik bilmesi ve öğrenmesi gerekenler var. Bunlardan birisi, Vatan Gazetesi'nin yaptığı Babı Ali'nin hiç de "devrimci" olmayan gazetelerinin bile yapmadığı. Eğer kaynak olan yayım organının izni olmadan kaynak gösterilmezse, buna en kibar deyim ile açıkgozlük denir. Bunların yapılmaması gerekir.

Vatan Gazetesi'nin bu yöntemi ile YÜRÜYÜŞ'ün kaybı olmaz. Ancak Numan Esin'in bunları öğrenmesi gerekli. Numan Esin'in öğrenmesi gereken bir de şu: Gazetenin manşetlerini Ecevit'e, bazı sayfalarını DİSK üst yönetimine, bazı sayfalarını Ali Topuz - Orhan Eypükoğlu ekibinin yardakçılara, bazı sayfalarını maocu komandalara, yönetimi de maoculara parsellemekle devrimcilik yapılmaz. Eğer bu yolla devrimcilik yapılsa idi en büyük devrimciler sebze çorbası aşçıları olurdu. Devrimcilik daha başka bir iştir.

VE ANATOMİSİ

CHP Fatih İlçesi Gençlik Kolları üyesi Ahmet Ağaoğlu'nun cenazesi İstanbul'da kalmadıkça, CHP Genel Başkan gazetecilere Clifford ile yaptığı görüşmenin yorumunu kendi üslubuyla anlatma sırası veriyordu!..

Carter'in "Özel temsilcisi" Ankara'ya terkederken başkente mevcudun ötesinde yenilikler bırakmadı.

BİR RESEPSİYON - BİR KAHVALTI..

Çarşamba günü Lefkoşe'ye doğru halanırken Ankara'da Sovyetler Birliği Büyükelçiliğinde verilen bir resepsiyona da ilginç bir gelişme meydana geliyor.

Yıllardır Sosyalist ülkelerin Ankara Büyükelçiliklerinde verilen resepsiyon-

sine omuz veren "sadık" kalemlerle bir akşam kahvaltısı yapmayı tercih etmişti...

DİSK KARARI

Geçtiğimiz haftaya ilişkin bir gelişme de, DİSK üst yönetimince alınan karardır.

DİSK üst yönetimi seçimlerde "CHP"yi destekleme" kararı almıştır. Bu konuda Hürriyet gazetesi başyazarının Perşembe günü yorumuna göre kararda "bir sürpriz yoktur..."

Başyazar'a göre "DİSK'in ideolojik açıdan kendisine daha yakın 'sol partileri' bırakıp da neden ikide bir CHP'yi desteklediği hususu, şartları değilse de doğrusu düşündürücü" idi!

larda görünmeyen Genelkurmay Başkanı, SSCB Elçiliğindeki resepsiyona geliyordu.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın Sovyet Büyükelçiliğinde düzenlenen "Ordu Günü" ne katılması ile Clifford'un Türkiye'yi ziyareti ve uğurlanışı arasındaki ilgilere "raslantısal" denebilir miydi?... Hele hele yıllarca sonra bir örnek ortaya çıkınca?

Sovyetler Birliği Büyükelçiliğindeki resepsiyon sırasında başkanın bir başka köşesinde de gayı-sohbetli bir buluşma cereyat etti.

CHP Genel Başkanı Ecevit, resepsiyona gitmek yerine, evinde, basında kendi-

Hürriyet başyazarı "iki kuruluşun düşünce sistemlerini oturduğu temellerin birbirinden farklı olduğuna" dikkati çekerek şöyle diyordu:

".. Öyle ise DİSK'in alacağı -veya aldığı- destekleme kararının, CHP lehine değil de tupki DİSK gibi, 'sınıf kavgası' sözcülüğü yapan ötek partilerden biri veya birkaçı lehine çıkması, akla mantığa daha uygun düşerdi. Ne var ki, DİSK'in yöneticileri akıntıya kürek çekmekten, anlaşılabilir 'gerçekçi' davranmayı tercih etmişler ve bildirilerinde de açıkça söyledikleri gibi 'işçi sınıfının serbestçe siyasal örgütlenmesine konan yasağı kaldırarak, ilerici, halktan yana, ulusal bir

iktidarı kurmak için ortam yaratma'yı ilk aşama olarak saptamışlardır..."

DİSK üst yönetimince varılan karar, "akıntıya kürek" ve "gerçekçi" gibi deyimler hatırlatılacak Hürriyet ağızıyla bu şekilde beğenildi...

DEMOKRASİ MÜCADELESİ

Dikkatlen "erken seçim"e yönlendiği veya yönlendirildiği günlerde, ODTÜ'de öğrencileri katı bir MC kuşatmasına alındılar.

MC uzantısı Müttevelli Heyet tarafından Rektörlüğe getirilen Hasan Tan adındaki MHP patentli kişi haftanın sonuna doğru kolayca üniversiteyi kapamakta buldu.

Anak ODTÜ'deki tepeden inme faşist saldırılarına karşı ODTÜ işçileri öğretim üyeleri ve öğrencileri güçbirliği-

ni oluşturdular.

ODTÜ'de çalışan iki bin işçi adına toplu iş sözleşmesi yetkisini elinde bulunduran Sosyal-İş Sendikası yetkilileri ile öğrenci temsilcileri, 'Tum Öğretim Üyeleri Derneği' temsilcileri birarada bir güçbirliği oluşturdular.

Geçtiğimiz haftanın bir başka önemli olayı da cephe yönetiminin TOB-DER, TOM-DER ve TUTED'e karşı giriştiği saldırının demokratik anlarda püskürtülmesi idi.

Yeniden açılan demokratik kuruluşların yöneticileri ortaklaşa yaptıkları basın toplantısında 5 Şubat demokratik kitle eyleminin önem ve kesin başarısını şu şekilde vurguladılar:

"Hiçbir engel, haklı ve kararlı mücadelemizi durduramayacaktır.

Örgütlerimiz hergeçen gün çığ gibi büyüyüp, gelişecek, güçlenecektir.

Somut ekonomik-demokratik taleplerimizi, bu arada, grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkımızı mutlaka alacağız.

İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın mücadelesine ittifakı içindeki yerimizi koruyup, güçlendireceğiz."

MC'YE KARŞI "DEMOKRATİK SOL" MUHALEFET Mİ? METE Mİ, MAO MU?..

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in deyimiyle "27 yıllık" CHP'nin muhalefeti deneyleriyle yüklü üstalığı ilginç boyutlara vardı!

CHP'nin demokratik sol muhalefeti, MC'nin düşürülmesi yolunda parlak öneriler sergiliyordu!

Buna ilişkin bir örneği, CHP'nin Millet Meclisi Grup Başkanvekillerinden Ali Nejat Ölçen verdi.

Geçtiğimiz haftanın Salı günü sabahı bir basın toplantısı düzenleyerek MC'nin altından kalkamayacağı bir "tarih kültürü"ne biçimuna geçti!

Ölçen'e göre, "Bütçe müzakereleri sırasında AP yöneticilerinin Türk tarihini bilmedikleri" anlaşılmalıdır!

Ali Nejat Ölçen bu konuda şöyle söylüyordu:

".. Bazı kitaplarda Mete olarak yazılan Doğu Hun İmparatoru'nun aslı adı Mao-Tun'dur. Günümüzden 2200 yıl önce yaşamıştır. Kansı Çi'ni idi..."

AP yöneticilerine kök söktürcek nitelikteki açıklamasını Ölçen, belgelerle dayandırarak şöyle sürdürdü:

".. Türk Tarih bilgini Hüseyin Namık Orkun, 1946 yılında yayınladığı Türk Tarihi adlı kitabının 23 üncü ve 24 üncü sayfa larında Doğu Hun İmparatoru'nu Mao-Tun adıyla belirtir..."

CHP Grup Başkanvekili Ali Nejat Ölçen bunları söyledikten sonra AP yöneticilerini can evinden şöyle vurdu:

".. MC iktidarı zamanında Lise'nin 1 inci sınıflarında okutulan tarih kitabında Doğu Hun İmparatorundan Mete olarak bahsedilmez. Mao-Tun olarak bahsedilir.

AP yöneticilerinin Mao-Tun'a Çin'in ölü Komünist Lideri Mao arasında benzerlik görmeye çalışmaları, bunu siyasi sömürü haline getirmeleri ciddiyle bağdaşmaz.

CHP'ni itham etmek için iftirayı sanat haline getiren AP yöneticileri hiç olmazsa Türk Tarihine dil uzatmamalıdır..."

İlk bakışta Ölçen'in ne demek istediğini kavramak güç. Kaynak olarak verdiği kitabın adı "Türk Tarihi" değil "Türkçülüğün Tarihi". Adından söz ettiren "Türk Tarih Bilgini" Hüseyin Namık Orkun da kitabının 24 üncü sayfasında "Türk ahlakı" bölümünde şunları söylüyor:

".. Büyüğünü saymayı bilen ve ona karşı daima muti olan bir millet disiplinli bir millet demektir. Böyle bir milletin başında da muti bir şahıs olamaz."

linli bir millet demektir. Böyle bir milletin başında da muti bir şahıs olamaz. tabii o millet son derece ilerler ve işte bunun içindir ki, Mao-Tun, Atilla, Cengiz zamanında Türkler muazzam imparatorluk kurmağa muvaffak olmuşlardır..."

Ölçen, ırkçılık kokan bir kaynağı niçin söz konusu eder?

Bunu anlamak da güç.

CHP Grup Başkanvekili Ali Nejat Ölçen, bütçe görüşmelerinde bu son derece "devrimci", aynı zamanda son derece "politik" açıklamalarını iki kaynağa dayandırıyor. YÜRÜYÜŞ, bunlardan birisi olan "Türk tarih bilgini" Hüseyin Namık Orkun'un kitabını ancak Türk Tarih Kurumu'nun mahzenlerinde bulabildi. Ölçen, MC hükümeti'nin "cehale-tini" göstermek için ikinci kaynak olarak yine MC tarafından hazırlanan ve ilericilerin seri tepkilerine neden olan Lise 1 tarih kitabını kullandı.

Anak Orkun'un "Türkçülüğün Tarihi" adlı "büyük" kitabını "Türk Tarihi" olarak değiştiren CHP Grup Başkanvekili MC temsilcilerinin kafatasçıları'nın tarih kitabında da değişiklik yapmayı uygun buldu. Kafatasçıların yeni tarih kitabında "Mete" geçmiyor. Fakat "Mao-Tun" da yok. Bunların yerine "Motun" geçiyor. Aynen şöyle: "Motun'un, babası Tuman'a arası hükümdarlık yüzünden açılmıştı. Üvey anası kendi oğlunu tahata geçirmek istiyor, bunun için de Tuman'ı, Motun'a karşı kıskırtıyordu. Motun'un demir disiplini altında yetiştirdiği bin atlısı vardı. Bu kuvvetlerle katıldığı bir sürek avında Tuman'ı öldürdü ve Hun hükümdarı oldu." (İbrahim Kafes-oğlu - Altan Deliorman: Tarih Lise 1 sayfa 83)

Bu basın toplantısı niçin düzenleniyor? Bu noktayı kavramak ise işin en güç olan yanı...

Geriyere bir "olasılık" kalıyor: AP'nin bir Afyon Milletvekili var, adı: Mete Tanlı. İligi ve ciddiye sınırları zorlanırsa AP'nin Afyon Milletvekilinin adını Mao-Tun-Tan olması istenir değil!

Ali Nejat Ölçen'in basın toplantısında dağıttığı yazılı metinde "ciddiyette bağdaşmaz" diye de bir ibare var.

Basın toplantısının tek doğru olan yanı bu. Böylesi muhalefet gerçekten ciddiyle bağdaşmaz. Ama biraz ciddiyle varsarsa...

NUMAN ESİN'E UYARI

YÜRÜYÜŞ, pazar günleri baskından çıkıyor. Pazartesi günleri dağıttımı yapıyor. Ancak pazar günleri YÜRÜYÜŞ, belli gazetelerin Ankara bürolarına veriliyor. Geçen hafta da böyle oldu. Geçen hafta belgeleriyle birlikte Lockheed sanığı Nezi Dural'ın vergi kaçakçılığı da yapıldığı açıklandı. Bunu bazı gazeteler haber yapıp yayınladılar. Vatan Gazetesi de bunlar arasında.

Ancak Vatan Gazetesi, YÜRÜYÜŞ'ün haberini kaynak göstermeden kullandı. Vatan Gazetesi'nin Ankara bürosundaki gazetecileri böyle ilkel bir tutum izleyecekleri kesinlikle düşünülmez. Bu yüzden Ankara bürosunun haberindeki YÜRÜYÜŞ kelimelerinin Vatan Gazetesi'nin İstanbul yazı işleri tarafından çıkarıldığını kuşku duymamak gerek.

Numan Esin, 27 Mayıs'ı gerçekleştiren subaylar arasında. Sonra ticarete atıldı ve başarılı oldu. Bunlara söylenecek söz yok. Fakat Numan Esin'in gazetecilikte bilmesi ve öğrenmesi gereken var. Bunlardan birisi, Vatan Gazetesi'nin yaptığı Bab-ı Ali'nin hiç de "devrimci" olmayan gazetelerinin bile yapmadığı. Eğer kaynak olan yayını organının izni olmadan kaynak gösterilmezse, buna en kibar deyişle de açıkgozluk denir. Bunların yapılması gerekir.

Vatan Gazetesi'nin bu yöntemi ile YÜRÜYÜŞ'ün kaybı olmaz. Ancak Numan Esin'in bunları öğrenmesi

bir de şu: Gazetelerin manşetlerini Ecevit'e, bazı sayfalarını DİSK üst yönetimine, bazı sayfalarını Ali Topuz - Orhan Eyiyoğlu ekibinin yardakçılarına, bazı sayfalarını maocu komandalara, yönetimi de maoculara parsellemek devrimcilik yapılmaz. Eğer bu yolla devrimcilik yapılsa idi en büyük devrimci-ler sebze çorbası açıcıları olurdu. Devrimcilik daha başka bir iştir.

gerekli. Numan

belgeleri açıklıyoruz:

TRT YÖNETİCİSİ HAMİ

**HAMİ TEZKAN'IN,
LOCKHEED YOLSUZLUĞU
SANIĞI NEZİH DURAL'IN
KOMİSYONCUSU
OLDUĞUNU
KANITLIYORUZ**

MAKBUZ

LİRA	KR.	No.
234.000	-	

Makbuz: Altay Koll. Şirketleri Karabük'e
Sahipler: 52 bin ton Lockheed'ün Aracı
Komisyonu Olarak
Yukarıdaki yazılı 234.000 TL'dir
Kuruğu Ankara Sinyal Turizm-Seyahat Komandit
Şirketine nakden ve teminen alındı.
31/12/1974
ADRES:
Hamî Tezkan
Rahat Gazetesi
Yazı İşleri Müdürü
Karabük

YURUYUŞ geçen hafta Nezih Dural'ın 2 milyon lira vergi kaçırıldığını yazdı. Bu haberi TRT vermedi. Bunda, TRT Haber Dairesi Başkanı'nın Hamî Tezkan olmasının nasıl bir etkisi olduğu bilinmez. Bilinen bir nokta: Bu sayfalarda okuyacağınız haberin de TRT'de verilmeyeceği. Hamî Tezkan 1974 yılında 239 bin liralık gelirini vergiden kaçırmış. Aynı zamanda Hamî Tezkan, Nezih Dural'la birlikte iş yapıyor.

TURİZM ŞİRKETİNİN DEMİR İTHALATI

Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanı Mehmet Karabag'ın hazırladığı vergi inceleme raporunun bulguları arasında Hamî

Tezkan ile Nezih Dural'ın iş ilişkilerinin boyutları da belirtiliyor. 15/10/1976 tarih ve 357/457.16 sayılı rapor 7 sayfa ve 5 ektiden oluşmakta. Raporda, başka bir vergi yükümlüsünün gelir ve giderlerinin saptanması için yapılan bir inceleme sırasında, fotokopisi bu sayfalarda gördüğümüz makbuzla karşılaştığı belirtilmektedir. Makbuzun incelenmesinden anlaşılacağı gibi Sinyal Turizm-Seyahat Komandit şirketi, adını geçen haftadan anımsıyabileceğimiz Altay Kollektif Şirketi'nden aldığı komisyonun 239 bin lirasını Hamî Tezkan'a aktarmıştır. Altay Kollektif Şirketi bu ödemeyi Karabük'e sattığı 52 bin tonluk demir için aracı komisyonu olarak yapmıştır. Sinyal Turizm-Seyahat Komandit şirketi bu aracılık hizmetini Hamî Tezkan ile birlikte gördüğü için de 1974 yılının son günü Tezkan'a payı olan tutan tam olarak ve

nakden ödemıştır. O sıralar, Tezkan, henüz Adalet gazetesini yazı işleri müdürü olarak görmektedir.

ARACI'NIN ARACI'SI

Raporun ikinci sayfasında belirtildiğine göre Sinyal Turizm'in Dural'dan aldığı toplam 468 bin liradır. Ton başına 9 lira olarak saptanmış komisyonculuğun bu daldaki fiyatı. Gene aynı sayfadan anlaşılacağına göre bu toplam komisyonun tamamını da göstermemektedir. Demir, Japon Mitsubishi firmasından ithal edilmektedir ve ithalatçı olan Nezih Dural'ın aldığı paradan Sinyal Turizm'e ödediği 468 bin liradır. Sinyal Turizm'in defterleri incelenirken de bu paradan 239 bin lirasının Hamî Tezkan'a ödediği görülmüş, bu kere Tezkan'ın 1974 yılına ilişkin beyannamesinin incelenmesi gereği ortaya çıkmıştır. Raporun eklerinden olan birinci tutanağın incelenmesinden anlaşılan kadardır ki böyle bir beyannameye rastlanmamıştır. Bunun üzerine Tezkan'ın 1974 vergi ödemelerinin araştırılması gerekmiş ve sözü edilen makbuzda belirtilen Adalet Gazetesi'nden Tezkan'a yapılan aylık ödemeler ve bunlardan yapılan kesintilere ilişkin bilgi istenmiştir.

Adalet Gazetesinin buna ilişkin hazırladığı çizelgenin kopyası da bu sayfalarda görülmektedir. 1974'ün 8 ayında bu gazetenin yazı işleri müdürü olarak çalışan Tezkan'ın aylığı 4.950 liradır ve bundan toplam 1.310 lira vergi kesilmektedir. Böylece yılın ilk 4 ayı için (!) olan Tezkan'ın 1974'deki toplam geliri 39.400 lira ve ödediği toplam vergiler de 10.477 lira olmaktadır. Böyle bir kazancın ve vergi ödentsinin inandırıcı ve yeterli olduğuna inanmış olmak gerekir ki Tezkan 1974 yılı için ayrıca bir beyanname doldurma gereğini duymamış.

ÖZVERİLİ BİR SÖYLEŞİ

Bu saptamaların yapılmasından sonra Hamî Tezkan'ın bilgisine başvurulmuş ve raporlarla Tezkan arasında tutanakla belirlenen şu konuşma geçmiştir:

"1) Sinyal Turizm Seyahat Komandit Şirketi Doğan Öneren ve Ortağı Kuruluşunun belgeleri arasında adı geçen Şirketten 1974'ün son gününde, imzamız bulunan bir makbuz karşılığı, 239 bin liralık bir komisyon aldığınız görülmektedir. Bu imza sizin midir? Böyle bir komisyon aldınız mı? Aldıysanız niteliğini açıklayınız.

"2) 1974 yılında Sinyal Turizm Seyahat Komandit Şirketi'nden 239 bin lira komisyon aldım. Gösterdiğiniz belgedeki imza benimdir. Aldığım bu komisyon Altay Kollektif Şirketi - Nezih Dural ve Ortakları firmasının temsilcisi olduğu Japon Mitsubishi firması adına Karabük'e satılan 52 bin ton demir satışına ilişkin aracı komisyonudur. Bu satış işleminde aracılık hizmetinin bir bölümü Altay Kollektif Şirketi'ne Sinyal Turizm'e verilmiştir. Sinyal Turizm ortağı Doğan Öneren bana bu konuda ortak çalışmamızı önemiş ve ben de kabul etmişim. Bana güvenerek aldığı bu işle ilgili komisyondan işin sonunda payım net 239 bin lira olarak ödedi. Bu işle ilgili anlaşmamız sözlü olmuş; yazılı bir anlaşma yapılmamıştır.

"3) 1974 yılında başkaca çalışmaları ve gelirleriniz var mıdır?

"4) 1974 yılında Mayıs başından yıl sonuna kadar ücretli olarak Adalet Gazetesi Yazı İşleri Müdürü olarak çalıştım. Bu ücretim ve 239 bin liralık komisyon payımdan başka gelirim olmamıştır.

"5) 1974 yılı gelirleriniz ve özellikle aldığınız komisyon payınız için yıllık gelir vergisi beyannamesi verdiniz mi? Beyanname verilmesi ve vergisinin ödenmesi gerektiğini bilmiyor muydunuz?

"6) 1974 yılı gelirlerim için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermedim. Bu parayı bazı borçlarımda ödemede kullandım. Beyanname verileceğini, vergisinin ödenmesi gerektiğini bilmekle birlikte ne yazık ki, beni sıkıştıran borçlarım nedeniyle beyanname vermedim, bu bakımdan kusurluyum."

SORULMAZ SORULAR

Kuşkusuz, tutanağa geçirilmemiş olmakla birlikte daha başka konuşmalar da geçmiştir. Hiç değilse aklı takılan bazı sorular var. Onların yanıtlarını da almak ilginç olurdu. Örneğin, bir gazetenin yazı işleri müdürü olarak ve ayda 5 bin lira ücret alarak sürdürülen bir yaşam sırasında Karabük'de ne gibi ilişkiler kurulmuş olmak gerekir ki bu işdeki aracılığınla ilişkin "kotanlacığa" ilişkin bir güveniniz vardır. Ya da, borç sözcüğünden ne demek istendiği pek açık değil, acaba rüşvet kast edilmiş olmasın? Bir açıklık getirmek olanağı var mı? Eğer gerçekten durum böyle ise 239 bin liranın vergisinin tamamının sizin tarafınızdan ödenmesi bir haksızlık olmayacak mıdır? Eğer bize yardımcı olacak olursanız bir kısım vergiyi de onlardan toplama yoluna gideriz.

Açıkça böyle sorular sorulmaz, sorulsa bile alınan yanıtlar yardımcı olmak çok, gülünç olurdu. Örneğin, ilişkilerimin açık olması gerekir... Altay Şirketi ve Nezih Dural'ın bilen herkes bu ilişkilerin nereye dayandığını da kolaylıkla bulabilir. Ya da, haklısınız, borç demek istemedim ama rüşvet de demek istemedim "hediye" sözcüğü daha güzel değil mi? Ve sorulabileceğini söylediği miz son soruya da şöyle bir yanıt gelebilir: Aslımı arasanız, ha ondan kesmişsiniz vergiyi, ha benden... Ne farkeder ki, hepsinin kaynağı ve kullanımı aynı değil mi?

Sorulmasını ve yanıtlanmasını arzu ettiğimiz soruları bırakalım da raporun diğer bölümlerine geçelim. 4. sayfada belirli yasaların ilişkin maddelerine değinilecek komisyon paylarının da gelirden sayılması gerektiği ve vergi kapsamına girdiği belirtiliyor. Daha sonra Tezkan'ın 1974 yılı saptanabilen geliri olarak 273 bin lira hesaplanıyor ve bundan toplam bugüne kadar yalnız 10.477 lira vergi kesildiği hatırlatılıp vergi usul kanununun 344 ve 345. maddeleri gereğince gereğinin yapılması sonucuna varılıyor.

HAMİ TEZKAN YALNIZ DEĞİL

Anılan maddeler belirli hapislik cezaları getirdiği gibi aynı zamanda kaçırılan verginin üç katı da ceza kesilmesini öngörüyor. Hamî Tezkan 239 bin lirayı gelir olarak göstermeyip vergiden kaçırıyor.

[illegible]

çıkartarak kendisi gültülerine letiyorlar. Güvencü kuvvetlerine yardımcı güçlere, kolları sınıvayı ileri avına basılıyorlar. Bundan sonra olabilecekleri kimse bilemiyor. Yalnızca gece habertere göre faaliyetler okula yakadıkları bir kısım ileri öğrenciyi döverek beköbeleri alıyorlar, adres saptıkları bir kısmının e ve baskın düzenliyorlar. Şimdiki bu olayla ilgili ölümleri haberi gelmedi. Gelmemesi tüm ilericilerin istedi. Ancak bu konuda CHP de duyuları olmak ve Zeki Alçın la bağıtları ihbarcılık işine bir son vermek durumundalar. Yoksa yalancı çoban örneği, bir zaman sonra "braktın" dese de kimse inanmayacak

İŞÇİ SINIFININ BİLİMSEL SOSYALİST NİTELİKTEKİ PARTİSİNİN TÜRKİYE'DE YENİ KAZANIMLARA, YENİ ZAFERLERE YÖNELİK BÜYÜK HEMLELERE İŞARET EDİYOR. T.I.P.İN 1. BÜYÜK KONGRESİ BİR YANDAN GELECEĞİ AYDINLATIYOR. AMA DİĞER YANDAN, TÜRKİYE İŞÇİ SINFI HAREKETİNİN BUGÜNKÜ DURUMUNA VE GELİŞİMİNİN TEMEL SORUNLARINA DA IŞIK TUTUYOR. BİRİNCİ BÜYÜK KONGRE, BİLİMSEL SOSYALİZMİ KILAVUZ EDİNMİŞ İŞÇİ SINFI PARTİSİNİN TÜRKİYE TOPLUMUNUN GELİŞİMİNDEKİ YERİNİ GÜNÜN KONUSU YAPIOYOR.

SOSYALİSTLEŞME SÜRECİ

İşçi sınıfının bilimsel sosyalist nitelikteki partisini Türkiye'nin politik yaşamına ağırlığını koyması, sosyalist hareketin gelişiminde büyük bir dönemeçi simgeler. Bu büyük dönemeç, anlık bir sıçramanın değil, bir sürecin sonucunda alındı. Başarıları olduğu kadar yenilgileri de içeren uzun geçmişinde bu süreç, zaman zaman hızlandı. Çeşitli dönemlerde belirli örgütsel ürünlerini verdi. Ancak, bu sürecin özellikle hızlandığı, ve olgunlaşarak Türkiye işçi sınıfı hareketinin tarihine damgasını vurduğu dönem 1961-1971 dönemidir. Bu dönem, 29 Temmuz 1971'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılarak tüzel kişiliğinin son verilen Türkiye İşçi Partisi'nin kurulduğu ve gerek dışa dönük gerekse iç mücadelelerle bir 'sosyalistleşme süreci'nden geçtiği dönem oldu. T.I.P.'in 'sosyalistleşme süreci', işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan partisinin Türkiye toplumdaki rolünü ispalamasını ve kökleştirmesini belirledi. T.I.P.'in bu yazıda değineceğimiz 4. Büyük Kongresi, bu sürecin olgunlaşmasını, partinin bilimsel sosyalist çizgide sağlamlaşmasını kanıtı oldu.

BURJUVAZİNİN SALDIRILARI

4. Büyük Kongre'nin irdelenmesine daha sonra geçilecek. Ancak bundan önce, 1961 yılında kurulan Parti'nin doğduğu koşulların bir kez daha vurgulanmakla yarar var. Bu koşulların çözümlemesi, 1961-1971 T.I.P. hareketinin, işçi sınıfının politik örgütlenmesinin Türkiye toplumdaki rolünü kanıtlaması sürecindeki yerini daha açık olarak ortaya koymaktadır. Türkiye'nin egemen sınıfların, politik egemenliklerini her zaman son derece kısıtlı bir 'demokratik' çerçevede sürdürmeye çalıştılar. Bu politika, Türkiye'nin toplumsal ve tarihsel koşullarında da nesnel bir açıklama buldu. Gerekliliğinden yoksun, düşün yaşamından hukuksal üstyapıya, yığınların psikolojisine kadar her alana damgasını vurdu. Fakat egemen sınıflar, asıl saldırılarını, Türkiye'de işçi sınıfının politik hareketini bütün olanaklarıyla ve her fırsatta boğmaya yönelttiler. Burjuvazinin saldırıları, işçi sınıfının politik örgütlenmesine engel yaralar verdi. 1961 Anayasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra, 'işçi sınıfının kendiliğinden gelişen hareketinin politik bir düzeye ulaşmasını, burjuva partilerinden ayrı bir örgütlenmenin üç vermesini' dayattığı ortamdaki koşullar, bunlardı. '1961'e kadar tüm sol fikir ve görüşler ve işçi sınıfının politik hareketi illegaliteyle itilimsi kaldı. 1961 Türkiye'sinde işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan yasal partisinin oluşturulmasını kolaylaştıracak, ideolojik ve politik düzeye belirleyici rol oynayacak önemli bir birikim yoktu. Sol tümüyle hep baskı altında tutulmuş, illegalitenin zor şartlarında yürülmüş parti hareketi cılız kalmış, hatta 1950'den sonra bir dağılma hali göstermişti. Örneğin Portekiz'de Nisan 1974 devriminden sonra görüldüğü üzere ille-

KONGRELER: SO

İŞÇİ SINFI HAREKETİNDE YENİ BİR DÖNEMEÇ

gal şartlarda örgütlü bir güç kazandı bir partinin legaliteye çıkışı gibi bir durum yoktu. Bununla birlikte bu söylediklerimiz Türkiye'de hiçbir birikim yoktu, TİP sıfırdan işe başladı anlamına gelmez, 1962 yılından başlayarak TİP'e katılan sosyalistler elbette o anda mantar gibi yerden bitmiş değillerdi. Sadece, kapsamlı ve köklü bir birikim olmadığı açıktı." (B.Boran, "TİP 1961-1971", Çark Basak s. 11, Yürüyüş S. 67)

SAPMALARA KARŞI

Bu koşullar, 1961 yılında kurulan T.I.P.'nin bilimsel sosyalist çizgiye oturtulması yönünde verilen mücadelenin nesnel temellerini belirlediği gibi bu mücadeleyle derinden etkilendi. Öte yandan, 13 Şubat 1961'den 28 Ekim 1970'deki 4. Büyük Kongre'ye kadar geçen dönem, Türkiye'de köklü toplumsal ve politik oluşumların yer aldığı bir dönem oldu. Bu oluşumlar da T.I.P. hareketinin 10 yıllık gelişimini derinden etkiledi. Parti'nin bilimsel sosyalizm çizgisine oturtulması mücadelesinin başasını, temelde, bu oluşumlar belirledi. "Toplumsal çeşitli sınıf ve tabakalardaki gelişmeler, kökünde hep sınıf yapısının değişmesinden kaynaklanıyor ve soldaki çeşitli eğilim ve hareketler, işçi sınıfı hareketinin doğurduğu dalgalanmalar, yansımalar olarak oluşuyordu. Bu yapısal değişimler ve işçi sınıfının artan gücü ve bilinçliliği Türkiye İşçi Partisi'ne de yansdı. Parti, ilk yıllardan başlayarak bir süreç içinde sosyalist niteliğini güçlendiren bir doğrultuda gelişti. Bu, işçi sınıfının nitel ve nitel gelişmesinin bir sonucuydu. Ama 1968'e doğru Parti bu gidişeye ayak uyduramaz oldu, tersine Parti liderliği, hareketi sınıfsal içeriklerinden boşaltıcı genel bir halkçılık çizgisine kaydı. Partinin sağlıklı eleman ve kadrolarının, dışarda MDD grubuna ve öbür sapmalara, içerde ise popülizm sapmasına karşı amansız bir mücadele vermeleri sonucu Türkiye İşçi Partisi bu yozlaştırmacı etkilerden arındı ve 1970 sonlarındaki 4. Büyük Kongresi ile işçi sınıfının sosyalist çizgisine sağlamca oturdu." (Türkiye İşçi Partisi Program ve Tüzüğü, s. 23 - 24).

T.I.P.'ni 4. Büyük Kongre'ye ulaştıran deneyimlerde, Türkiye'nin nesnel ve öznel toplumsal koşullarının olumlu etkilerinin olduğu kadar olumsuz etkilerini de dikkate almak gerekir. Olumsuz etkilerden biri, işçi sınıfı içinde doğrudan örgütlenme çalışmaları için nesnel olanakların bulunmamasıydı. Bu olgu, burjuvazinin, on yıllar süren ideolojik şartlandırmalarının, bilimsel sosyalizmi işçi sınıfı içinde budama cabalarının sonucuydu. "Partinin işçi sınıfı ve diğer çalışanlar kitlelerinde örgütlenme çalışmaları yapabilmeye donmuş toprakta tarım yapmaya benliyordu. Önce buraların kırılıp çözülmesi, toprağın yumuşaması gerekti.

Parti'nin ilk evresindeki işlevi buzları kırmak, eritmek; veya, balta girmemiş onlarda ilk çetileri açmaktı. Bu yapılması zorunlu bir işti ve parti bunda başarılı oldu." (B.Boran, a.g.y.)

4. KONGRE İLE ATILAN ADIMLAR

Ancak parti'nin bu dönemde işçi sınıfı içindeki etkinliğini geçici olarak parti yöneticisi bazı sendikacılar aracılığıyla dolaylı yoldan duyurması söz konusuydu. Bu durum, doğal olarak, parti içinde ve yönetiminde görev alan sendika yöneticilerinin bir 'grup' olarak davranışlarının olanaklarını yarattı. Parti'nin işçi ve emekçiler arasında kökleşmemiş olmasından doğan bu olgu, partinin gelişmesini olumsuz yönde etkiledi. 4. Büyük Kongre'nin kararları, bu olumsuz anlayışın karşısına, bilimsel sosyalizmin gerektirdiği örgütlenme ilkelerini çıkardı. "Çalışma ekiplerinin, parti fiili örgütlenme şemasında ilk ve temel örgüt birimleri olması; yönetim organlarının direktifi altında çalışma ekiplerinin işçi ve emekçi kitlelerin çalışma ve yaşama yerlerine göre kademeleşerek örgütlenmesinin ve böylece partinin kitleler içinde kökleşmesinin sağlanması" ilkesini benimsedi. Bu ilkenin benimsenmesi ve hayata geçirilmesi, T.I.P.'nin 4. Kongre'den kapatılışına kadarki gelişimine büyük güç kattı. Denenmiş, bilinçli işçi militanların parti yaşamına doğrudan ve yaratıcı biçimde katılması yolunda çok önemli adımlar atıldı. Örneğin, İstanbul İl örgütünün, 4. Büyük Kongre'den sonra hemen tümü yenilenen ilçe yönetim kurulları üyelerinin yüzde 75'i, 15-16 Haziran eylemlerinde yetmiş işçi liderlerinden oluştu. T.I.P. 1975 yılında yeniden kurulurken bu sağlam ve dayanıklı örgütlenme iskeletine dayandı. "Çalışma Ekipleri" ilkesini vakit geçirmeden hayata geçirdi. Bu, yalnız partinin kitleler içinde kökleşmesini sağlamadı, aynı zamanda parti içi yaşamı da sağlıklı temellere oturttu. "TİP şimdi, hiçbir üyesine 'imtiyazlı üye' olma ayrıcalığı kazanma olanağını vermemekte, bu tür belirtileri daha doğmadan yok edilebilir gücüne kavuşmuş olmaktadır." (Çark Basak, s. 17-18, "Parti ve Sendikalar: Dun ve Bugün").

ARINMA SÜRECİ İLERLİYOR

1961-1971 T.I.P.'nin 1. Büyük Kongre'de belirlenen sosyalistleşme sürecinin olgunlaşması, sapmalara karşı verilen mücadelelerle gerçekleşti. Aybar oportünizminin temsil ettiği popülist çizginin yenilgisini 1. Kongre'den önce tamamlanmıştı. Popülizm so kendidilendencilik herseyden önce parti tabanından atıldı. Yönetimden de atılıncasına, bunun kaçınılmaz sonucu oldu. 1969 seçimlerinde hemen sonra popülist ekim lideri yönetimden ayrıldı. 1. Büyük Kongre'ye ka-

SOSYALİST HAREKETİN DÖNEMEÇLERİ

dar geçen dönem, bu sapmanın etkilerinin giderilmesi-ne yönelmişti. TBMM üyesi olarak delegelik hakkına sahip olan Aybar 4. Büyük Kongre'ye katılmadı. Kongre, popülizmin parti örgütlenmesinde açtığı yaranların sarımsını sağladı. Popülist eğilim, partinin bilimsel sosyalizmi işçi sınıfına ulaştırmasına ve sınıf mücadelesinin bilinçli, örgütlü bir sosyalist harekete dönüş-türülmesine karşı diretiyordu. Partinin üye bileşimin-deki şişmeye göz yumuyor, hatta destekliyordu. Di-ğər Yandan, eğitim ve örgütlenmenin, aralarındaki sıkı bağlilik içinde ve ciddi olarak ele alınmasından da ya-na değildi. 4. Büyük Kongre: "partide işçi sınıfının ideolojik öncülüğünün daha da güçlendirilmesinin, bi-limsel sosyalizmin parti kadrolarına öğretilmesi ve özümlenmesinin; parti üyelerinin toplumsal bileşimi içinde, bilinçli işçi üye sayısı artırılarak, partinin işçi hareketlerine daha etkin bir şekilde yön vermesinin sağlanması, ve böylece, işçi sınıfının eylemsel öncülü-ğünün de gerçekleştirilmesinin... başlanması başta ge-len görevler olduğunu belirtti"; "örgütlenme ve eylem ilişkisi ve bunlara dönük bir eğitim sisteminin planlanıp uygulanmasını", "ayrıca bütün zamanını ve enerjisini parti çalışmalarna harsedecek profesyonel kadrolar meydana getirmenin artık ertelenemeyecek bir sorun ve görev olarak belirlediğini" tesbit etti.

PARTİ VE MDD SAPMASI

MDD sapması ise hiçbir zaman T.I.P. yöneti-minde temsil edilmedi. Buna karşılık, 4. Büyük Kongre öncesinde, parti içinde sapmalara karşı verilen mücadelenin temel sorunu, MDD sapmasının etkisiz hale getirilmesi oldu. Kongre bu mücadeleyi sonucuna ulaştırdı. Ancak MDD ve popülizm sapmalarının ortak bir niteliği vardı. İki sapma, burjuvazinin T.I.P. hare-keti üzerindeki hesaplarının yardımcılarıydı. Burjuvazi, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olma yolunda hızla gelişen T.I.P.'nin, bu gelişimini şu veya bu yolla durdurmaya, O'nu işçi sınıfı hareketinden ve demokratik güçlerden koparmaya çalışıyordu. Popü-lizm sapması: Parti'yi bilimsel sosyalizmden uzaklaştı-racak, hızla gelişen toplumsal muhalefeti gerisine atacaktı. T.I.P., hukukun varolsa da fiilen varılmayan bir harekete dönüştürecekti. MDD sapmasının Parti'ye karşı saldırısını ise, T.I.P.'ni hem fiilen hem de hu-kukun yokedilmesine sürüklemek yönündeydi. Bu sapma T.I.P.'ne karşı yönelttiği "pasifizm" ve benzeri suç-la-malarla, o'nu maceracılığa itelemek istedi. 4. Büyük Kongre: "Milli Demokratik Devrim hareketinin, hangi adı altında yürütülürse yürütülsün ve kendi içinde kaç gruba bölünürse bölünsün, Türkiye İşçi Partisi'ni yı-kamak, dağıtmak, etkisiz hale getirmek maksadını, artık şüpheye yer bırakmayacak şekilde güttüğü konusunda kesin yargıya vararak Türkiye için Milli Demokratik Devrim aşamasını savunmanın Türkiye İşçi Partisi ü-yeliği ile asla bağdaşmadığını beyan" etti.

MDD'cilik, gerçekte, Parti politikası üzerinde "stratejik" yada "taktik" bir tartışma ve görüş ayrılı-ğı düzeyinden çoktan çıkmış, doğrudan partiyi ilikde etmeye yönelik bir harekete dönüşmüştü. MDD hare-keti parti disiplinine, partinin demokratik merkeziyet-çi işleyişine karşı bir ayaklanma biçimini aldı. Giti-ge de teorizme, tedhişçiliğe saplandı. Daha doğrusu, i-deolojik ve politik acizini gizlemek için tedhişçiliğe bilinçli olarak sardı. MDD'ciler, sözde "devrimci şiddet" olarak nitelendikleri zorbalığı, parti içindeki mücadelelerin silahı haline getirdiler. 4. Büyük Kongre hazırlıkları sırasında Ankara II Kongresi basıldı, İzmir, İstanbul, Antalya kongrelerine baskınlar dü-zenlendi. Genel Merkez'e saldırıldı, parti malları tahrip edilip çalındı. MDD'ciler, divanını ele geçire-meyeceklerinin belli olduğu kongrelerde, o kongre-nin etkinliğini sağlamaya; taktik olarak seçmişler-di. Kongreler döneminin başlanmasından önce Parti yönetimi, "şiddete başvurmama koşuluyla her türlü tartışmanın serbest olduğu" yönünde bir karar aldı. Bu, parti yönetiminin, ideolojik ve politik çizgisi ve partinin demokratik merkeziyetçi işleyişine güvenini dile getiyordu. Büyük Kongre'ye kadar, şiddete baş-

varanlar dışında hiçbir MDD'cinin üyeliğine son veril-medi. Ancak, T.I.P. ele geçirilemiyorsa O'nu yaşaya-maz hale getirme taktikleri de kararlılıkla boşa çıkarıldı. 4. Kongre, partilerin bilinçli birliğiyle tam bir gü-venlik ortamı içinde yapıldı. Kongre'de küçük bir a-zınlık olarak temsil edilen MDD'ciler Kongre'ye ka-tılmadılar. Aynı günlerde sözde yeni bir "parti" oluş-turmak amacıyla ayrı bir "kurultay" topladılar.

SORUN, İŞÇİ SINIFINI TANIYIP TANIMAMA SORUNUYDU

Gerçekte, 4. Büyük Kongre sırasında MDD'cilerin ayrı bir kurultay toplamalarının çok daha farklı bir anlamı vardı: MDD hareketi, T.I.P.'ne karşı T.I.P. dışından yöneltilen ve yönetilen bir hareketti. Başlan-gıncında böyle doğmuş, böyle gelişmişti. MDD hare-ketini yönlendirenler, gelişmekte olan T.I.P. hareketini ele geçireni, kendi politik amaçlarını gerçekleştir-me-nin bir aracı olarak gördüler. Bu hareket, ne sadece T.I.P.'ne özgü ne de sadece 1960 sonrası dönemde kökleri olan bir hareketti. MDD hareketi, Türkiye işçi sınıfı hareketini maceracı yollara sürüklemeyi, işçi sin-fı dışındaki güçlere dayanmayı ve bu güçlerin kuy-rukçuluğunu politik haline getirmiş bir çizginin, 1960'ı izleyen dönemdeki boy gösterme biçimiydi.

T.I.P.'ni parti dışından hedef alan MDD hare-ketini yönlendirenlerin, partiyi kendi amaçlarına alet etme taktiklerinin boşa çıkmasını, bu hareketin hem işçi sınıfı hareketinden hem de ilerici kamuoyundan tecridini hızlandırdı. 4. Kongre sırasındaki ayrı "ku-rultay" toplama girişimleri, bu tecrid durumunu gizle-me çabalarının ürünüydü. "Kurultay"lanıyla görünüşi kurtarmaya çalışanlar, MDD'ciler, aynı kurultayda kendi aralarında da uzlaşmaz biçimde bölündüler.

MDD hareketinin amaçları, burundüğü teorik kılıflardan farklı olduğuna göre, T.I.P. hareketiyle MDD arasındaki ideolojik mücadeleden de, göründüğü-nden farklı temellere dayanmış olması doğaldır: "Ne 1962 - 64 arası yeralan tartışmalar ve görüş ayrılı-kları, ne de daha sonra MDD'cilerle olan ayrılık ve tartışma Milli Demokratik Devrim - Sosyalist Devrim ayrımından kaynaklanmadı. Ideolojik tartışma ve mü-cadelelerin kaynağı işçi sınıfının nesnel gücü, öncülüğü, 'ara tabakalar'ın, küçük burjuvazinin, 'milli burjuvazi-ni' devrim sürecindeki yeri ve işlevi, devrimci niteliği olup olmadığı, anti-emperyalist mücadele ile sosya-lizm işçi mücadelesinin bütünselliği, anti-emperyalist mücadelenin işte sınıf mücadelesini kapsayıp kapa-madığı konularıydı." (B.Boran, a.g.y.).

Bu mücadele T.I.P. hareketinin ideolojik temelle-rinin netleşmesine de katkıda bulundu. Tartışmalar sırasında yapılan araştırmaya ve çözümlemelere, bu temelleri güçlendirdi. 4. Büyük Kongre Kararları bu çö-zümlemelerin sonuçlarını ortaya koydu.

BURJUVAZİNİN KORKUSU ARTIYOR

4. Büyük Kongre burjuvazinin T.I.P.'nden korku-larını yoğunlaştırdı. T.I.P.'nin yürüttüğü ve bilimsel temellerine artık sağlamca oturan sosyalist mücade-le-nin gelişme potansiyeli, egemen sınıflar, parti üze-rindeki saldırılarını hızlandırmaya yöneltti. T.I.P., 4. Kongre'nin hemen ertesinde Türkiye'nin önündeki bü-yüyen faşizm tehlikesini sapladı. Kongre'yi izleyen günlerde Partinin Genel Başkanı bütün demokratik kuruluşlara bir çağrı gönderdi. Çağrı cevapsız kaldı. Parti, "Faşizme Hayır" kampanyasını tek başına açtı. 100 binlerce bildiri dağıtıldı. 200'e yakın partili hak-kında kovuşturma açıldı. 12 Mart askeri müdahalesi-nin ilk hedeflerinden biri T.I.P. oldu. Parti, Anayasa Mahkemesi'nin 12 Mart döneminin egemen güçlerinin iradesini yansıtan bir kararına kapatıldı.

4. Kongre kararları 12 Mart döneminde de, Par-ti'nin tüzel kişiliğine son verildikten sonra da, burjuvazinin saldırılarının hedefi oldu. Kongre'nin göster-diği yol işçi sınıfı hareketine bağlılığını bir denek taşı-olmaya devam etti. Burjuvazi, partinin tüzel varlığı ortadan kalksa da, sosyalist hareketin sosyolojik bir

olgu olarak yaşayacağı biliyordu. Bu yüzden, geç-mişte uyguladığı taktiki bu kez değişik biçimde yeni-den kullanmaya çalıştı. Amaç, T.I.P.'ni düzenle-bütünlüştürebilmektir. Burjuvazi bunun için parti içinde-ki teslimiyetçi bir eğilimi kullanma yolunu seçti. Bu eğilim gerek Anayasa Mahkemesi'ndeki savunmanın hazırlanması sırasında, gerekse sıkı-yönetim mahke-melerinde bütün açıklığıyla ortaya çıktı. Eğilimin sa-hipleri Anayasa Mahkemesi'ndeki soruşturmalar sıra-sında 4. Kongre'nin kararlarına sahip çıkmadılar. Ka-rarların, Kongre'ce seçilen MYK'nun inisiyatifini dışın-da gerçekleştirdiğini iddia edecek kadar ilerici gittiler. Bilimsel sosyalizmi, Avrupa sosyal demokrasisinin arkasına gizleyerek, "savunmaya" çalıştılar. Zaman zaman anti-komünizm kadar varan savunma yön-te-mlerine başvurdular. Parti eyleminin sorumluluğuna katılmama yolunu seçtiler. Parti Genel Başkanı'nın tutumunu, bu eğilimlerin parti hareketine damgasını vurmasını engelledi. Eğilimin sahipleri kendi başına hareket eden bir küme durumuna düştüler. 1975 yılında T.I.P. kurulurken bu eğilim parti hareketinin dışın-da bırakıldı.

DOĞU SORUNU

Burjuvazinin 12 Mart döneminde T.I.P.'ne ve 4. Kongre kararlarına yönelttiği saldırıların boy hedefle-rinden biri de, kongrenin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşayan yurttaşlarımız konusunda benimsedi-ği bilimsel yaklaşım oldu. Anayasa Mahkemesi, T.I.P.'ni kapatma kararını, kongre kararlarının ilgili bölümüne dayandırmaya çalıştı. Oysa kapatma karar-nın arkasında o dönemde Türkiye'de işçi sınıfını ve tüm demokratik hareketleri hedef alan politika yatı-yordu. Mahkeme, öne sürdüğü gerekçeyi haklı göster-mek için basit kavram zorlamalarına, demagogilere-basvırdı. Fakat bu soruna olan yaklaşımını da gizle-yemedi. Mahkemenin kararında, "Doğu ve Güneydo-ğu bölgelerinde yaşayan yurttaşlarımız sorununun akademisyenler arasında tartışılmasının bölücülük ol-mayabileceği, hatta bilimsel olabileceğini, ancak tar-tışmanın geniş halk kitleleri önünde yapılmasının bölücülük anlamına geleceği" ileri sürüldü. Bu iddia, egemen sınıfların, Doğu sorununun gerçek yüzünü halk kitleleri tarafından kavranmasından duyduğu korkuyu dile getiriyordu.

1961 yılında kurulan T.I.P.'nin 4.Kongresi, Türkiye'deki tek örgütlü sol olan T.I.P.'nin işçi sin-fının başmısı siyasal örgüti olarak toplumdaki ye-rini almasını vurguladı. Kongre, partinin bilimsel sos-yalist niteliğini belgeledi, buna uygun örgütlenme ilkelerini uygulamaya sundu. 4. Kongre'nin Türkiye işçi sınıfı hareketinin tarihindeki dönemec niteliği bu gerçekten kaynaklanıyor. 1975 yılında kurulan T.I.P.'nin 1. Büyük Kongresi'nin toplandığı şu sıra-larda bu gerçeğin vurgulanması önem taşıyor.

SÜREKLİ OLAN, TOPLUMSAL GÜÇLERDİR

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran eski ve yeni T.I.P. arasındaki ilişkiyi şöyle dile getiri-yor:

"Tüzel kişiliği haiz bir kurum, somut siyasal ö-rğüt olarak yeni partinin, eski TIP ile bir ilişkisi yoktur. Tüzel kişiler gerçek kişiler gibi doğar, gelişip büyür ve bazan bir toplumsal kazaya uğrayarak, bazan tükenip ömrünü doldurarak ölebilirler. Sürekli olan, örgütlerin dayandığı toplumsal güçlerdir; sosyalist parti söz ko-nusu olduğunda, işçi sınıflarıdır. Türkiye'de de böyle ol-muştur. 1971 döneminin tüm baskılarına karşın işçi sınıfı hareketi ve kitlelerin politik bilinçlenmesi gelişi-miş daha ileri bir çizgiye varmıştır. Kurduğumuz Par-ti işçi sınıfı hareketinin 1975 aşamasında ve koşulla-rında politik düzeyde sıkı örgütlenmesi olacaktır." (B.Boran, Yürüyüş, S. 4).

MADEN İŞ BÖLGE TEMSİLCİLERİ TOPLANTILARINDA

YURUYUŞ'UN 94. SAYISINDA YAYINLANAN, 16 EYLÜL DİRENİŞİ SIRAINDA İŞTEN ÇIKARILAN İŞÇİLERİN KİDEM TAZMİNATLARINA İLİŞKİN OLARAK DİSK ÜST YÖNETİMİ TARAFINDAN ALINAN KARARA KARŞI İŞÇİLERİN TEPKİSİ SÜRÜYOR. DİSK ÜST YÖNETİCİLERİ, DÜZENLEDİKLERİ TOPLANTILARDA, BU KARARIN HESABINI VEREMİYORLAR. SUÇU BİRBİRLERİNİN ÜZERİNE ATIYORLAR. DAHA DA SIKIŞTIKLARINDA İSE "TİPİN BÖLÜCÜLÜĞÜNDEN" SOZ AÇARAK KONUYU UYUTABİLECEKLERİNİ SANIYORLAR.

YURUYUŞ İSTANBUL BÜROSU

DİSK ve bağlı sendikalarında "tabanın söz ve karar sahibi olması" ilke olarak kabul edilmiştir. Ancak bu ilkenin, hayata geçirilmesinde (istisnalar dışında) sendika ve DİSK üst yönetimi tarafından gönüllü olarak benimsenip, bilinçli bir çaba gösterilmemektedir. Yer yer ve zaman zaman, bazı sendikalarda, gönüllü ve bilinçli olarak, "tabanın söz ve karar sahibi olması" ilkesinin hayata geçirilmeye çalışıldığı görülmüştür, görülmektedir. Ancak, DİSK'e bağlı sendikaların yönetimlerinde, bu ilkeye gönüllüden bağlı ve hayata geçirilmesinde bilinçli bir çaba gösterenler istisna durumundadır. Ama, üye kitlesi, "söz ve karar sahibi olma" hakkına bilinçle sahip çıkmakta, bu hakkını kullanmakta, hayata geçirmekte ve çoğu kez de DİSK ve sendika üst yönetimlerinin her türlü engelleme, hatta tehdit ve baskılarına karşı inatla mücadele etmektedir.

SOSYALİSTLERE KARŞI ZORBACA YÖNTEMLER

Bu mücadelede de, başı sosyalist işçiler, temsilciler çekmektedir. "Tabanın söz ve karar sahibi olması" lafta benimsenmeyen ve bunun gerçekleştirilmesinde ödü kopan üst yöneticiler, bu ilkenin hayata geçirilmesi doğrultusundaki her girişimi, bilinçli her çabayı durdurmanın yolu olarak, bu mücadeleyi yürüten sosyalist ve ilerici işçi ve temsilcileri bir yandan üye kitlesinden tecrit etmek amacıyla aklı hayale sığmayan yöntemlere başvurmakta, bir yandan da bu sosyalist ve ilerici işçilere karşı her türlü baskı ve şiddetli kullanımdan çekinmemektedirler. Bu baskı ve şiddet, fabrikalarda temsilci ve bölgelerde Bölge Temsilciliğine aday olmayı engellemekten, eğer buna rağmen seçilirse temsilciliği sıfatlarını kaldırmaktan, kendilerine karşı çıkan işçileri ve temsilcileri güçleri yettiğinde dövmürmekten, işten çıkartma tehdidine ve hatta işverenle anlaşarak işten çıkartmaya kadar uzanmaktadır. İnanılır gibi değil ama, İstanbul'da Philips fabrikasından Türkiye İşçi Partisi üyesi Ayşe Kuruşun işten böyle çıkartıldı. Üstelik olayı perde-

mek, gözden saklamak için, önce işverenin iş aktini tazminatı fesh ettiğini, sendika temsilcilerinin girişimiyle tazminat ödendiği iddia edilerek, Önce tazminatı fesh ve sonra da tazminat ödemesinin sendikaca sağlanması Türk-İş sendikacılığının en pespaye yöntemlerinden biridir. Bütün bunlar yapılmaktadır ve yapıldıkça işçi sınıfının birliği, "tabanın söz ve karar sahibi olması" işçi sınıfının bilimi, sosyalizm... ve daha nice yüce kavram dillerden düşürülmektedir.

Sosyalist işçiler ve temsilciler en başta gelen hedefleridir. Türkiye İşçi Partisi üyesi temsilcilerle hiç tahammül edememektedirler. Çünkü, Türkiye İşçi Partililer tabanın söz ve karar sahibi olmasında, da bütün diğer alanlardaki mücadelelerde olduğu gibi, diğer sınıf kardeşleriyle birlikte en kararlı ve mücadeleci olanlardır. Bu nedenle de işçilerin gözlerinden gerçekleri saklamak çabalarını her türden oyunlarını açıklayan ve ortaya koyan Türkiye İşçi Partisine kin ve küfür kusmaktalardır.

DİSK'e bağlı sendikaların içinde, Maden-İş Sendikası üyesi işçiler "söz ve karar sahibi olma" hakkını, bugüne kadar gelen mücadeleleri ile dayata dayata hayata geçirmeye çalışmışlardır ve çalışıyorlar. Sendika yönetimi ise, dayatılarak gerçekleştirilenlere bile tahammül edemiyor. Biliyor ki, bu hakkın hayata geçirilmesinde atılan her ileri adım, kendi sultalarına da vurulmuş bir darbe olacaktır.

Son 16 Eylül direnişinden sonra gelişen olaylar, Maden-İş Yürütme Kurulu'nu, Bölgelerde yapılması gerekli ve yapılmakta olan Temsilciler Meclisi toplantılarına gitmek zorunda bıraktı. Önceleri olağan Temsilciler Meclisi toplantısına katılmalarla başlayan bu gelişme, Maden-İş yönetimini, daha sonra genişletilmiş toplantılar düzenlemeye kadar götürdü. Bunun nedeni, tabandan yükselmeye başlayan ve giderek hesap sorma noktasına ulaşan hareketlenmelerdi.

Bu toplantıların ilki ile sonuncusu arasında geçen zaman iki aydan fazla değil. Ama bu iki ayda, işler nereden, nereye geldi. Bu toplantılardan ilki, Silahtaraga'da 14. Bölgede yapıldı. Per-

deyi Maden-İş Yürütme Kurulu . Silahtaraga'da açtı.

SILAHTARAĞA/14. BÖLGE TOPLANTISI

Toplantıya, Maden-İş Genel Sekreteri Mehmet Ertürk katılıyordu. Bu toplantıda genellikle Bölgenin örgütlenme, toplu sözleşme sorunları görüşülüyordu. Bu arada bir temsilci, Bursa'dan istifalar olduğuna dair haberler duyduklarını bunun doğru olup, olmadığını soruyordu.

Hatırlatmakta yarar var; bu sorunun sorulduğu sırada Selim Mahmutoglu Bursa 13. Bölge Temsilciliğinden yeni alınmıştır. Bu arada, Maden-İş Yönetimi Bursa'da istifalar olduğunu ve bu nedenle Selim Mahmutoglu'nu görevden aldıklarını İstanbul'da yaymaya çalışmaktadırlar. Öte yandan da Bursa işçileri-

ni, Selim Mahmutoglu'nun "daha yüce bir göreve" getirildiğini ileri sürerek yatırtmaya çalışmaktadırlar.

Sorunun cevabını Ertürk veriyor ve "Evet doğru. Bölge Temsilcisinin Türkiye İşçi Partili olmasından ve Partili olarak yaptıklarından duyuyor istifalar. Partili olduğundan beri sendika çalışmalarını bıraktı. O kadar ki, bu arkadaşlar zorla parti rozeti sattılar, Partilerine bağış topladılar. İşçileri partilerine girmeleri için zorladılar, dövdüler. Şimdi oraya yeni bir arkadaş gönderdik. Sizin de tanıdığınız bir arkadaş. Toparlanma başladı, istifalar durdu," diyor.

Mehmet Ertürk bir defa değil iki defa yalan söylüyordu. Üstelik bu yalanların altında ilk çıngıyen kendisi değildi. Bunu bu toplantıdan çok önce, Türk Metal'in Bursa saldırısı başlamadan be-
men önce, saldıran sırasında ve devamında

ÇALIŞMA HAKKINDAN VAZGEÇİLMESİNİ İSTEMEK İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİNE KARŞI ÇIKMAK, İŞVERENLERİN İSTEKLERİNE EVET DEMEK TİRDİR

Yukarıdaki belgedeki kararın en açık yazılış şudur: "Biz, DİSK ve yazının sahibi Maden-İş Merkez Yürütme Kurulları olarak, 16 Eylül Direnişi sırasında çıkarılan işçilerin, işyerlerine geri dönme ve çalışma haklarından ve mücadelesinden vazgeçiyoruz. Bunu sağlayacağı. Siz de, işverenler olarak yeter ki kıdem tazminatlarını verin."

Yazıya dökmüş karar, yapılacak işleri de sırayla gösteriyor. Sosyal yardım ödeneği alan, çıkarılmış işçiler için işyerlerine başvurulacak, kıdem tazminatlarını vermeleri istenecek. Kıdem tazminatını alan işçinin, işyeri ile bütün ilişkisi kesilmiş demektir. Hiçbir şekilde bir daha o işyerine dönemez. (Tabii işveren gönüllü olarak yeniden işe alırsa ayrı!) İşverenler de bunu bilir. En azından bizim kadar , DİSK ve Maden-İş Sendikası üst yöneticileri kadar bilir.

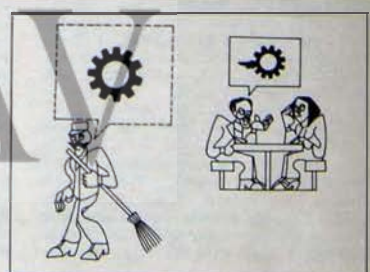
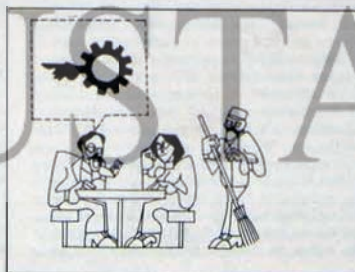
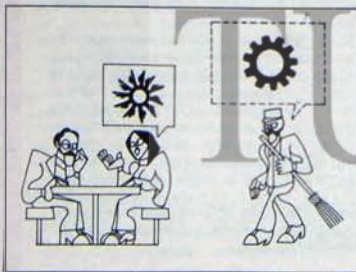
İşveren kıdem tazminatını vermeyi kabul ediyor da, işyerine geri dönme, çalışma hakkında ısrar edip, tazminatı almıyorsa; o takdirde de kararın (c) maddesi uyarınca, kıdem tazminatı alınabileceği halde, almadığından sendikadan verdiği sosyal yardım ödeneği kesilecek. Böylece, sosyal yardım ödeneği kesilmiş işsiz işçi, eninde sonunda gidip tazminatını alacak. Daha doğru almak zorunda bırakılacak. Bu kararlı işyerine geri dönme, çalışma hakkı için mücadeleden açıkça vazgeçilmiş olduğu ilan ediliyor.

16 Eylül Direnişini takibeden günlerde, DİSK üst yönetimi demogojik vaatlerle işçilerin öfkelerini yatırtmak yoluna gitmişti. DİSK-aidatlarının dört misline çıkarılması ve dayanışma aidatı konması da, işten çıkarılan işçilere yapılacak sosyal yardımlar gerekçe gösterilerek gerçekleştirilmişti. Bütün bu vaatler yapılırken, sosyal yardım yapılacağı söylenir ve uygulamaya gidilirken bunun yatırtma politikası olduğu, Kemal Türkler'in, çıkarılan işçileri "bela" olarak gördüğünü açıkça belli etmesinden de anlaşılıyordu.

Şüphesiz, çıkarılan işçilerin sayısının yüksekliği, DİSK ve sendikalarla büyük bir mali yük getirmektedir. Bu yükten kurtulmanın yolu, çıkarılan işçileri "bela" olarak görüp işçilerden kurtulmanın yolunu aramak değildir. Bu yükten kurtulmanın yolu, işçilerin yeniden işyerlerine dönmeleri için, çalışma hakkı için mücadeleye etmek ve sağlamaktır.

Maden-İş Sendikasının Bölgelerde yaptığı toplantılarda, işçiler, bugün, işçi sınıfının birliğinden yana olmanın da, ilerici olmanın da asgari ölçütü ola-

ÇARK ...

YOROYOS - 1 MART 1977 - 11

da belli olacaktı. Açış konuşmasını, Bölge Temsilcisi Halit Erdem yaptı. Konuşmasında sözü 16 Eylül direnişine getiren Erdem, DISK üst yönetiminin kararısı, kaypak tutumunu işçilerin gözlemlerinden saklamak, tartışılmasını önlemek için, Türkiye İşçi Partisi'nin uyarı ve eleştirilerini "Türkiye İşçi Partisi'nin DISK'ı böldüğü", "Türkiye İşçi Partisi temsilcileri ve işçilerin fabrikalarda bölücülük yaptıkları" yalanıyla ve demagogiyele cevaplamaya yöneliyordu.

Erdem'in konuşmasından sonra, Arçelik temsilcilerinden Hamit Akinci söz aldı ve "Başkanımız, bir sürü demagogi yaptı. 16 Eylül direnişinden sonra çıkarılan arkaşadılarla hiç bir sorununa değinmedi. Sendikacılık cazip bir meslek haline gelmiş, getirilmiştir. Bir takım sendikacılar da mesleklerin sürdürmek için her çareye başvuruyor ve işçi sınıfının sorunlarını bir yana koyuyorlar. Mücadeleyi lafta keskin, pratikte boş bir kaba da dönüştürmeye çalışıyorlar. Çıkarılan arkaşadılar hakkında alınan bir kararın altında bulunulan Bahtiyar Erkul arkadaş da burada. Zannederim bu karara sahip çıkacaktır. Ben bu, karar okuyorum. Açıklamasını kendileri yaparlar." diyerek şunu okudu:

"16 Eylül 1976 olayları nedeniyle işten çıkartılan ve Sendikamızdan sosyal yardım alan üyemiz için DISK yürütme kurulu'nun aldığı karar uyarınca:

- a) Tazminatların alınması mümkün olan işyerlerinde tazminatların alınması.
- b) Tazminatların alınması mümkün olanların, tazminatlarının alındığı tarihten itibaren, sosyal yardım ödeneklerinin sona erdirilmesi.
- c) Tazminatlarının alınması mümkün olduğu halde, tazminatını almak istemeyen üyelerimizin sosyal yardım ödeneklerinin sona erdirilmesi.

Gerekmediktedir. Bu şekilde işlem yapılmasını rica ederiz."

Bahtiyar Erkul söz alarak "Bu belge de iki kişinin imzası var. Yalnız burada yanlış anlaşılabilir bir şey de, bu karar yalnız bizim almışız gibi gösterilmesi. Bu karar DISK Yürütme Kurulu tarafından alınmıştır. Tüzük gereği yazıya iki kişinin imza atması gerekiyordu. Ben orada bulunduğum için imzalamdım."

diyordu. Kararla ilgili olarak (a) ve (b) maddelerini okuyor ve açıklamalar yapıyor, fakat (c) maddesini okumuyordu bile. İşçiler "(c) maddesini açıkla" diyecek ısrar ediyorlardı. Bunun üzerine "Bu bir sırdr. Prensip olarak böyle bir karar aldık" diyor, Erkul.

Bu sırada Halit Erdem'in cevap vermek konusunda çok hevesli olduğu açıkça fark ediliyordu. Erdem, adeta Erkul'u oturtup kendisi konuşuyordu. Önce belgeyi istiyor, alıyor. Belgeyi işçilere gösteriyor: Daha önce belirttiğim gibi, oyun içinde oyun yazısını yazan Türkiye İşçi Partililerin yayın organından çıkmış ve oradan alınmıştır. Gene bunlar, Profilo'da ve diğer yerlerde olaylar çıkarmaya ve işçileri kıskırtmaya çalışmışlardır. Ancak, biz, bölgemizde hiç bir işyerini direniş çıkannayarak, bunların provokasyonuna gelmedik arkadaşlar, değil mi?" Sözlari kesiliyor:

Demogojiyi bırak C maddesini açıkla...

- Başkan konuşsun.
- Sen (c) maddesini biliyonunusun...
- Başkan allah mı, eleştirilmez mi?

Erdem devamla, "Merkez bir karar almıştır. Bu karar Türkiye İşçi Partililer nereden aldılar? PTT'den mi kaldılar, polisten mi aldılar" Sonrası yok. Açıklama yok. Tartışma sürüyor "C maddesi açıklansın." Bir grup işçi toplantıyı bırakıp gidiyor.

Sözü, sendika merkezinden gelen bir eğitim uzmanı alıyor. "200 kişilik işyeri patronunun 250 bin liralık kazancı yanında, milletvekili maaşları devde kula k kalır. Siz bunun hesabını hiç yaptınız mı? Aman, uyanık olalım..." vb. üzere, "ustaca" esprilerle toplantının havasını yumuşatıp, konuyu (c) maddesinden çok ötelere götürüyor. Salon sen kakkahalar atmaktadır, (c) maddesi çok gerilerde kalmıştır artık. Halit Erdem de, Bahtiyar Erkul da rahatlamışlardır. Uzman sözlerini bitiriyor. Oyun tutmuş mudur?

Ama, sanki tartışmalar hiç kesilememiş, sanki biraz önce o sen kakkahalar bu işçiler atmamış gibl, yeniden ve aynı ciddiyetle dönüyorlar: "C maddesini a-

çıklayın."

Ama hiç açıklama gelmiyor. Toplantı bitiriliyor.

HİÇBİR BASKI ÇÖZÜM GETİRMEZ/ ÇÖZÜM İLERİ SENDİKAL HAREKETİN ÇIKARILARINI SAVUNMAKTIR

Olaylar çabuk gelişiyor. Maden-İş yönetimi telaş içinde, çare arıyor. Her açmaz yolda yürüyenler gibi, onlar da çareyi baskıdan umuyor. "Tabanın söz ve karar sahibi olma" hakkını, hayata geçirme mücadelesini baskıyla durdurabileceklerini sanıyor. Oysa aldanyor. İşçi sınıfı, tek tek işçilerden meydana geliyor. Bugün birini, yarın öbürünü baskıyla, örgütün uzaklaştırılabilirsiniz. Temsilcilerlerini kaldırarak, üyelerini askıya alarak, ihraç ederek. Olmazsa dersiniz, bütün bir fabrikayı gözden çıkarınız, varım bizim sendikadan çıkışın gitsin dersiniz. Bunun için elinizden geleni de yaparsınız. Ama, nereden kadar yapabilirsiniz? Bütün işçileri, bütün fabrikaları gözden kıaramazsınız, her "halletlik" değişinizde yeni yeni işçiler çıkacaktır. "Halletmeniz" gereken. Oysa, buna sizin gücünüz yetmeyecektir. Çünkü işçi sınıfının baskıyla durduramazsınız.

4. Bölge toplantısının daha salonunun sandalyelerini kaldırımdan, Arçelik Fabrikası Baştemsilcisi ve iki temsilcilerini, temsilcilikleri kaldırdı, üyeli sıfatları askıya alınarak disiplin kuruluna kesin ihraç istemiyle verildi. İki temsilci, 4. Bölgedeki toplantıda konuşmuştu.

Temsilcilerden Bayram Özmen aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi Kartal İlçe Yürütme Kurulu, Hamit Akinci ise üyeleridir. Baştemsilci Nevzat Gündüz ise, Yürütme Kurulunun oyunlarına alet olmayacak kadar cesur, bilinci, sosyalist bir işçi. Toplantıda bile yoktu. Arçelik ve bölgenin diğer fabrikalarında işçiler, bu haksız ve dayanaksız kararla şiddetle protesto ediyorlar. Ama bu protesto ve karşı çıkışlar sırasında bile, "sendikanın, DISK'e karşı çıkışları aramızda sıkılaşmayalım, sendikamız sıkı çıkacaktır ve güçlendirecektir buradayız, bizle-

riz" uyarısı yapıyor. Sendikayı ve DISK'i koruyup geliştirmeye özenle dikkat ediyor.

DISK'İ SOSYALİSTLER YAŞATACAK

Silahtaraga'da, Bursa'da, Kartal-Pendik'te ve öbür bölgelerde ilerici, sosyalist işçiler, bir yandan DISK ve bağlı sendikacılardan gücünden ve örgütleme için patronların, resmi makamların, sağ sendikacılardan baskısına karşı, bir yandan da DISK ist. yönetimine ve onun u. zantısı sendika yönetimine karşı sendika içinde her türlü baskıyı göğüsleyerek mücadele ediyorlar. Türkiye İşçi Partili işçiler, diğer sınıf kardeşleri işçilerle beraber bu mücadeleden en altın, kararlı ve mücadeleli militanlar olarak görülmeyi yapıyorlar.

Türkiye İşçi Partisinin DISK'i böldüğü, Türkiye İşçi Partili işçilerin fabrikalarda bölücülük yaptıkları yalanı hiç bir yerde sökmeyecektir. Sökmeyiz. Çünkü, gerçekçi örtmeye, kimsenin gücü yetmeyecektir.

Mehmet Ertürk çok değil, bundan önce, 14. Bölgede, Türkiye İşçi Partililerin zorla rozet satıldığını, partiyel bağış topladıklarını, işçileri partiyel gimneye zorladıklarını, dövüldüklerini ve bu nedenle istifal olduğunu söylüyordu. İki ay sonra, bunlar, yani Türkiye İşçi Partililer, yani zorla rozet satan, bağış alan partiyel gimneleri işçileri zorlayan ve dövenler, yani Bursa'da istifalara yol açanlar, buca melaneti yapan, istelik DISK'i bölenler bugün, Maden-İş'in Bursa'da yetki almak için giriştiği mücadeleden de başıyay çıkması için, Maden-İş Sendikasının Bursa Özel Sayısı'na yazılar yazıyorlar. İşçileri birliğe, Maden-İş'te birleşmeye çağırıyorlar. Oldu mu Mehmet Ertürk? Halâ, Türkiye İşçi Partililer DISK'i bölmeye mi çalışıyorlar, bölücülük mü yapıyorlar? Yine söz açılmışken ekleyelim, Renault'tan çıkılan Baştemsilcil aynı zamanda Türkiye İşçi Partisi İl Başkanı Osman Özdemir DISK Tekstil'in BİFAŞ örgütlenmesi arasında DISK'i bölmeye çalıştığı için mi gözaltına alınıyor?

SIRLAR DA BİLİNİR

DISK üst yönetiminin ve bu arada Maden-İş Sendikası yöneticilerinin çeşitli derceden epey arı var. Bunlar, işçilere karşı sır. Bunlar, burjuvaziden saklanan sırlar değil ve üst kademe yöneticilerinin böyle sırlarla malol olması, burjuvazinin ileri sendikal harekete saldırmasına olanak sağlıyor. Kemal Türkler'in mal varlıklarını ve bunları nasıl temin ettiği DISK'e saldırmak için, burjuvaziyi büyük bir olanak sağladı.

İstelik bu mülkler ve varlık, bir bakıma burjuvazi için teminattır da. Şöyle: Bugün-bir iki sendika ve yöneticilerinin dışında sendika yöneticileri, bir işçinin çok üstünde malı olanaklar elde ediyor. Hayatında bir daha göremeyeceği, kesinlikle elde edemeyeceği malı olanaklar. Ne kadar iyi niyetli olursa olsun, o aldığı paraya, elde ettiği malı olanaklara göre yaşamaya bağlıyor. Ve bir daha eski günleri, fabrikaya dönmek, onun için artık bir korkulu rüya oluyor. İstelik fiilen işçilik yapacak durumda da değildir. Hayatı tamamen değişmiştir. Oturduğu evi değiştirmiştir. Eşyaları değiştirmiştir... Yaşamı değişmiştir. Belki çocuklarını gittikleri okul bile değiştirmiştir. O artık lafta, bu lafta kendisi inanıyor olsa da, "işçi sınıfına ve sosyalizme bağlıdır." Çünkü, Dinçer Doğu'nun deyisi ile "insanın düştüğü gibi yaşamıyor, yaşadığı gibi düşünüyör" olması gereği, onu her gün bu düzene biraz daha bağlıyor. Bu düzenin nimetlerinden, kendinden çok şey vere vere yararlanıyor. Bu nedenle ki, sırları oluyor. Hem birbirlerine karşı sırları kullanıyorlar ve işçilerden gizliyorlar hem de, bu sırlar onları hergün biraz daha düzenin bir parçası haline getiriyor, düzene teslim olmaya zorluyor.

Örneğin 4. Bölge Temsilcisi Halit Erdem; onun da sırrı var. "Sosyalistim" diye diye seçildiğin kısa bir süre sonra, onun da sırrı oldu. İşçilere açıklayamayacağı, hesabını veremeyeceği sır. Bu sır onu, Ertürkleri, Mihalicileri, yürütme kuruluna götürüp simski bağladı.

Hayatın her anında, işçi sınıfının gereği bir evladı olarak yaşamını sürdüremeyenlerin, hesabını veremeyeceği işlere bulaşanların her birinin tek tek de, olayımızda söz konusu olduğu gibi birlikte "yürütme" kurulu olarak da sırları vardır. Ama sırlar, eninde sonunda açığa çıkar, bilinir.

Buğün çok geç değilse eğer, yaşamımızı tekrar içileştirebilecekse siz bir kez daha düşününüz. Bu butakla boğazımıza kadar batmadan. Düşününüz ki, bu yaşam ve sırlarınız, sizi, işçi sınıfının ileri sendikal hareketine de, politik

hareketine de karşı çıkartıyor. Tıpkı sizden evvelkiler gibi. O kadar ki, işverenle anlaşıp Türkiye İşçi Partisi olduğu için işten işçi çıkartılabiliyorsunuz. Hem de en pespaye, sağ sendikacılık oyunlarına başvurarak. Sendikanın su veya bu görene seçilme için aday olan işçileri, işten çıkartılmakla tehdit edebiliyorsunuz.

Düşününüz ki, "Tabanın söz ve karar sahibi olması" ancak, sendika yönetimine seçilme yollarının açık olması, yani aday olabilmek ve seçilebilmekle, sorunlar üzerinde görüşlerini belirtme ve eleştirmekle mümkünken, aday olmaları engelleyerek, seçilenleri görevlerinden alarak, görüş ve eleştirilerini yanları disiplin kuruluna sevk ederek durdurmaya çalışıyorsunuz mücadeleyi.

İstelik, sırlarınız ortaya çıkıp, hesap sorulmaya başlandığında, tek tek sorumluluktan kurtulmanın yollarını aramaktasınız. 4. Bölge'de Bahtiyar Erkul'un açıklaması bunun tipik örneği değil mi? Erkul "...Bu karar DISK ve yürütme kuruluna alınmıştır. Tüzük gereği yazıya iki kişinin imza atması gerekiyordu. Ben orada bulunduğum için imzalamdım" derken, kendisini ve biraz da Mehmet Ertürk'ü korumaya çalışıyor mu? Aynı şekilde, Bursa'da yapılan toplantıda da Ertürk, "bu karar DISK yürütme kurulundan karardır, Maden-İş olarak bizi bağlamaz" derken üzerindeki sorumluluktan sıyrılma çalışıyor muydu? Açıklamaya daha başlarken, kendisinin suçsuz olduğunu, tesadüfen yazıyı imzaladığını söylemeye getiriyor. Kararı savunmuyor. Nedenlerini açıklamaya çalışmıyor. Bu sorumluluğu, kararı savunma ve nedenlerini açıklama sorumluluğunu özen ve dikkatle üzerine almakta kaçınıyor. İşçiler karşısında, bu kararı savunma sorumluluğunu açıkça üstlenilebilecek bir başka yürütme kurulu üyesi varsa, ona bırakıyor. Kararı unutturmaya, konuyu sağartmaya bile, dikkatle ve manevra alanını seçerek giriyor. Bu konudan doğan tartışmaları pek hatırlamak istemiyor. Oysa Genel Kurul'a en azından bir altı ay yok mu? Bu hesaplar biraz erken bağlamadı mı?

İleri sendikal hareketin önündeki aşılması gereken engellerden biri de, çeşitli sırları bulunan ve bu sırları zaafıyla malul yöneticilerden sendika üst yönetiminin temizlenmesidir. Çünkü, bu yalnızca kişisel bir eksiklik ve zaaf olarak kalmıyor, burjuvaziyi saldıran olanağı yaratıyor ve üst yönetimi burjuvazi karşısında güçsüz olmağa götürüyor.

İleri sendikal hareketi doğru rotasına oturtacak güç, işçi sınıfımızın içindedir ve bu mücadele bastırılmayacaktır.

BİRLİĞİN DOĞRU YORUMU

MEHMET AKOZER

İşçi sınıfının birliği konusu, Türkiye'deki ilerici hareket içinde en çok sözü edilen, fakat en çok da çarpıtılan konular arasında yer alıyor. Çeşitli politik akımlar, işçi sınıfının birliği konusunu kendi amaçları doğrultusunda yorumlamaya çalışıyorlar. İşçi sınıfının birliği sorunu yanlış tartışma düzeylerine kaydırılıyor, sorunun belirli bir yönü ön plana çıkarılarak özü gizlenmeye çalışılıyor. Bu sapırmalara karşı işçi sınıfının birliğinin bilimsel sosyalist çözümlemesini ortaya koymak ve gerekirse tekrarlamak büyük önem kazanıyor. Türkiye İşçi Partisi merkez yayın organı Çark Başak Gazetesinin 16 Şubat tarihli sayısında şöyle deniyor: "İşçi sınıfının birliği ilerici sendikal hareketin işçi sınıfı partisiyle ideolojik ve politik uyumunun geliştirilmesiyle sağlanabilir." (Çark Başak, S. 25, s. 9)

İşçi sınıfının birliği, kuşkusuz burjuvaziye karşı verilen sınıf mücadelesindeki birliktir. Sınıf mücadelesindeki bu birliğin birbirine bağlı iki yönünün doğru olarak kavranması, birlik sorununun özünü oluşturuyor. Birliğin birinci yönü, sermayenin egemenliğine karşı mücadeleye çeşitli biçimlerde katılan işçi sınıfı kesimlerinin uyumlu birliği ve dayanışmasıdır. Bu birliğin gerçekleştirilmesi, ekonomide ve toplum yaşamında değişik konulara ve deney birikimine sahip olan bu kesimlerin mücadelelerinin, sınıf mücadelesi temeline oturmasıyla olanaklı olur.

Ancak, işçi sınıfının sermayenin egemenliğine karşı mücadelesinin birliğinin, en az birincisi kadar önemli olan ikinci yönünün de unutulmaması gerekir: İşçi sınıfının burjuvaziye karşı ekonomik, politik ve ideolojik alanlarda verdiği mücadelenin uyumu ve birliği. İşçi sınıfının birliğini sadece işçilerin birliği olarak kavrayan anlayışın, birliğin bu yönünü görmesi olanaksızdır. Çünkü bu dar birlik anlayış, işçi kitlelerini bir sınıf olarak biraraya getiren tek öğenin çıkar birliği olduğu varsayımına dayanır. Diğer bir deyişle, sınıf olmanın, ideolojik ve politik boyutuyla değil işçi kitlelerinin bir sınıf olarak ortaya çıkmasında, işçi sınıfının ideolojik ve politik gelişmesinin oynadığı rolü reddeder.

İşçi sınıfının ideolojik ve politik mücadelesi, tek tek işçilerin iradesinde ve eyleminde dile geliyor, yada bütünüyle işçi sınıfının dışında yürütülüyor olsaydı, işçi sınıfının burjuvaziye bu boyutunu yok saymak mümkün olurdu. Oysa böyle değildir. Ideolojik ve politik mücadele, sınıf mücadelesinin niteliksel olarak farklı bir düzeyini ve farklı yöntemlerini gerektirir. Aynı ölçüde de, ideolojik ve politik mücadele, en başta işçi sınıfının saflarında, işçi sınıfının güçlerine dayanarak verilen bir mücadeledir. Sınıf mücadelesinin bu yüksek biçimleri, işçi sınıfı içinde, diğerlerine göre daha yüksek bir olgunluk düzeyine ulaşmış kesimlerin varlığına dayanır. Bu nedenle, ideolojik ve politik mücadele ile, ekonomik ve toplumsal yaşamın diğer alanlarında burjuvaziye karşı verilen mücadelelerin bütünleştirilmesi, işçi sınıfının birliği açısından en büyük önemi taşır.

İşçi sınıfını bölmeye ve onu gerilte mahkum etmeye çalışan burjuvazi, saldırılarını, en başta işçi sınıfının ekonomik-demokratik, ideolojik ve politik mücadeleleri arasında ki uyuma yönelir. Bu saldırılarında, revizyonistlerin ekonomik mücadele ile ideolojik ve politik mücadeleyi birbirinden ayıran saf-satırları dayanır.

Ekonomik mücadele ile ideolojik ve politik mücadelenin işçi sınıfının farklı örgütlenmelerini gerektirdiği bilimsel bir olgudur. Ideolojik ve politik mücadele işçi sınıfının iktidarı hedef alan hareketi ve politik partisi aracılığıyla verilir. Ancak, bu mücadele sadece örgütlenme biçimleriyle diğerlerinden ayrılmaz. Aynı zamanda, işçi sınıfının en aktif, en bilinçli, en denemmiş kesimlerine dayanarak ya da bu kesimlerin desteğiyle yürütülmesiyle de ayrılır. İşçi sınıfının politik mücadelede rol alan bu en aktif kesimleri, toplumsal hayatın diğer alanlarında verilen mücadeleler içinde de en aktif, en mücadeleci, motor unsurlardır. İşçi sınıfının en aktif kesimleriyle, sınıf mücadelesine yeni katılan, örgütlenme deneyinin filiz aşamasını yaşayan, henüz burjuva ideolojisinin ve partilerinin etkisi altındaki kesimlerinin birliği ve uyumu, işçi sınıfının birliği sorununun temelinde yatar. Diğer bir deyişle, işçi sınıfının birliği, temelde, işçi sınıfının ileri, öncü kesimiyle, mücadelede genç kesimlerinin bir-

liğine dayanır. Bu birliğin sağlanması için, politik, ideolojik ve ekonomik-demokratik mücadelelerin uyumunun ve birliğinin sağlanması zorunludur.

Buraya kadar söylenenleri şu biçimde de özetleyebiliriz: İşçi sınıfının birliğinde, şematik olarak, *dikey* ve *yatay* olmak üzere iki boyutun varlığı söz konusudur. *Dikey* anlamdaki birlik, son olarak değinilen, işçi sınıfının, sınıf mücadelesinin farklı gelişim düzeylerinde olan kesimlerinin birliğidir. *Yatay* anlamdaki birlik ise, işçileri, ekonomik ve demokratik talepleri temelinde bir araya getiren birliktir. Diğer bir deyişle, bir fabrikadaki işçilerin, aynı işkolundaki çeşitli fabrikaların işçilerinin, bir sektördeki tüm işçilerin, nihayet tüm ekonomideki işçilerin birliği. Birliğin bu boyutu sendikal örgütlenme ile ve bu örgütlenmenin içinde gerçekleştirilir. *Dikey* anlamdaki birlik ise, temelde, sendikal örgütlenme ile işçi sınıfının partisi arasındaki ideolojik ve politik uyumun kurulması ile sağlanır. İşçi sınıfının gelişmesinin çeşitli verilerini inceleyen Lenin bu ilişkiyi şöyle özetliyordu: "Dünyanın her yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikalar yoluyla, sendikalarla işçi sınıfı partisinin karşılıklı etkileşimi yoluyla sağlanır ve ancak böyle sağlanabilir." (V.İ. Lenin, "Komünizmin Çocukluk Hastalığı", *Proletarya Partisinin Örgütlenme İlkeleri Üzerine*, Moskova, 1972, s. 286.)

İşçi sınıfının en aktif ve en bilinçli unsurları ile sınıva yeni katılan kesimlerinin birliği, kuşkusuz, sendikal örgütlenme ve mücadele içinde de mutlaka sağlanmalıdır. Bu birlik sendikal hareket içinde de sağlanamadıkça, ne mücadeleye yeni katılanların gelişmesi, ne de birliğin yeni kesimlere doğru yaygınlaşması olanaklı olur. Fakat bu "dikey" birliğin sendikal hareket içinde de sağlanması, ancak işçi sınıfı partisi ile sendikal hareket arasında uyumlu ilişkilerin korunup geliştirilmesine bağlıdır. Diğer bir deyişle, işçi sınıfının politik hareketiyle sendikal hareketi arasındaki uyum, işçi sınıfının birliğinin daha geniş kesimlere yaygınlaştırılmasına da motordur. İşçi sınıfı partilerinin böyle uyumlu ilişkileri kurma ve koruma yönündeki mücadelesi, işçi sınıfının hayati çıkarlarının gereğidir. "Komünistlerin, bütün işçi sınıfı partilerinin ve sendikal örgütlerin eylem birliğini gerçekleştirilmeye yönelik politikaları, artan bir destek buluyor. Bu birlik politikası, işçi hareketinin emperyalizme karşı mücadeledeki olanaklarını artırıyor, proletaryanın henüz örgütlenmemiş ya da burjuva partilerini izleyen kesiminin mücadele içine çekilmesine olanak sağlıyor." (Komünist ve İşçi Partilerinin Uluslararası Konferansı, 1969, Fransızca basım, Prague, s. 25.)

İşçi sınıfının politik ve sendikal hareketi arasında kurulması beklenen uyum ve birlik, kuşkusuz, sendikal hareketin politik harekete bağımlı hale getirilmesi demek değildir. Söz konusu olan, uyum ve birliğin, eylem içinde, burjuvaziye karşı verilen sınıf mücadelesinde kurulmasıdır. Çeşitli düzeylerdeki mücadelelerin birliği adına, sendikal hareketin politik harekete bağımlı kılınmasını öngören anlayışın sakatlığı işçi sınıfı tarihi içinde denendi. Böyle bir bağımlılık, sendikal hareketin içine politik bölünmelerin sokulmasına, işçi sınıfının birliğinin daralmasına yol açtı. Bilimsel sosyalistler bu taktik yanlışlığın üzerine giderek düzelttiler. Bu nedenle, politik ve sendikal hareketler arasında kurulması gereken uyum, günümüzde, sınıf mücadelesindeki hedeflerin uyumu ve sendikal hareketteki bilimsel sosyalist militanların diğer politik akımlardan işçilerle dayanışması ve eylem birliği olarak anlaşılıyor.

İşçi sınıfının politik ve sendikal hareketi arasındaki uyumun, işçi sınıfının birliğindeki belirleyici rolünü emperyalizm ve büyük burjuvazi de sezmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bu gerici güçler, işçi sınıfı karşısındaki saldırılarını bu uyumu parçalamaya yöneltiliyorlar. Bunun için de iki temel taktiğe başvuruluyor. Bir yandan sendikal hareket ile işçi sınıfı partisi arasında duvarlar örülmeye, işçi kitleleri burjuva ideolojisinin ve partilerinin etkisi altında tutulmaya çalışılıyor. Diğer yandan, sendikal hareketler içinde, işçi sınıfının en ileri unsurlarına, bilimsel sosyalist işçi liderlerine karşı düşmanca bir hava yaratılmaya çalışılıyor. Burjuvazi, sendika yönetimlerinin bu ileri unsurlara karşı giriştiği tasfiye eylemini yönlendiriyor. Bu girişimler, zaman zaman, sol görünümünü taşıy uzlaşmacı ve oportünist akımların verdikleri "olur"un arkasında gizleniyor.

PIYERLOTI CADDESİ
21/1 ÇEMBERLİTAŞ
İSTANBUL

● MARKSİST EKONOMİ POLİTİKTE ÜCRET VE TÜRKİYE'DE
ÜCRETLER (A.DORSAY, H.SAİT)

15.TL

● MARX'IN DÜŞÜNCESİNİN GELİŞİMİ
(V.S. VYGODSKI)

15.TL

CLIFFORD ABD'NİN MÜDAHALEÇİ AMAÇLARINI GİZLEMEDİ

Carter'in özel temsilcisi Clifford'un Atina, Ankara ve Lefkoşe'ye yaptığı ziyaretler, ABD'nin bölgedeki politikasının ana hatlarını bir kere daha ortaya koydu. Clifford'un ve yönetici NATO çevrelerinin, bu politikanın temel amaçlarını kamuoyuna yansıtmak için özel bir çaba harcamaları dikkati çekti. Böylece, özel temsilcinin gezisinin, ABD'nin Akdeniz, Ortadoğu ve Kubns sorunlarına müdahalesini arttıran kararlılığının gösterilmesini amaçladığı kanıtlandı. Buna karşılık Türkiye'deki işbirlikçi çevreler bu gerçekçi gizlemek için bütün araçları kullandılar. Bunun için kamuoyu üzerine bir demagoji bulutu püskürtüldü.

KOVBOY GÖRÜNÜMÜ

Clifford'un gezisinin görünümü, gezinin arkasındaki amaçları tamamladı. Clifford'un üç başkentte kullandığı usul, soğuk savaş döneminde ABD dış politikasının özel belirtilerinden olan jandana yada "kovboy" tavrının bir devamı oldu. Özel temsilci Esenboğa

havalanında Dışişleri bakanı tarafından karşılandı. Türkiye'de bulunduğu süre içinde, her düzeydeki yetkilinin kapısı kendisine açıldı. Özel temsilcinin hangi kişilerle görüşmesi gerektiğini bulmaya çalışan gözlemciler, kendisini hiçbir diplomatik protokol kategorisine sokmayı başaramadılar. Clifford ile Ecevit arasında da önceden planlanmayan bir görüşme yapıldı. Eski Amerikan Savunma Bakanının bu kovboyca edasına gösterilen itibar pekçok yurtseverin tepkisini yükseltti. Pekçok ilercii, "uluslararası ayaklar altına alınması" karşısında sert protestolarda bulundular.

NATO'YU GÜÇLENDİRME MANEVRALARI

Clifford'un bu empoze edici tutumu ve görünümü, gezisinin arkasındaki bazı amaçların görülememesine de neden oldu. Pekçok çevre, gezi için seçilen zamana karşı çıkarak, gezinin zamanlaması arkasındaki amaçların gizlenmesine çalıştılar. Gezinin zamanlaması emperyalizm açısından özel önem taşıyordu. Özel temsilcinin Akdeniz turu, ABD'nin ve NATO'nun Kıbrıs'a müdahalesini arttıran kararlılığının göstergesi olarak ortaya çıktı. NATO'nun bir gövde gösterisi biçimine dönüştü. Bu gövde gösterisi, ABD başkanı yardımcısı Mondale'in Avrupa ve Japonya başkentlerini, Carter'in BM daimi delegeliğine atadığı A. Young'un Afrika ülkelerini, Dışişleri bakanı Vance'in de Ortadoğu'yu dolaşmasını izliyor. Bu gösteriler, emperyalist güçlerin, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerin gelişmesini etkilemeyi amaçlayan diğer girişimlerini tamamlıyor. Sovyetler'in ve Varşova Antlaşması'nın sözde stratejik üstünlüğüyle ilgili kampanya, sosyalist ülkelerdeki toplumsal ve politik düzeni hedef alan ideolojik saldırı cürucunası, içindeki toplumsal ve politik düzeni hedef alan ideolojik saldırı cürucunası, Başkan Carter'in sosyalist ülkelerdeki sosyalizm düşman-

Amerikan müdahalesi arasındaki bağı gizlemeye çalışıyorlar. Clifford'un gezisinin, bu çevreler tarafından büyük altından "zamanlılık" ile eleştirilmesi dikkati çekti. MC'nin Kıbrıs politikasını savunmaya çalışanlar, Kıbrıs'taki gelişmelerin "olumlu" bir yöne girdiği sırada Amerikan müdahalesinin ortaya çıkmasını çıkarılma aykırı buldular. ABD'yi ilimli tavsiyelerle bulunan bir dost gibi görünmeye davet ettiler. Clifford'un gezisinin, Kıbrıs sorununu NATO içi bir soruna dönüştürmeyi amaçlayan niteliğini gizleme yarışına koyuldular.

PERDE ARKASI PAZARLIKLAR

Dışarıya karşı böyle bir demagoji kampanyası sürdürüldü. Clifford'da yapılan görüşmelerde ise, ABD-Türkiye-Yunanistan üçgeni içinde Kıbrıs sorununun emperyalizmin çıkarlarına uygun olarak yönlendirilmesini planları yapıldı. Amerikan ambargosunun bu amaç için kullanılmasının yolları tartışıldı. MC, Türkiye'ye ambargoyu kaldıran anlaşmanın 1977 seçimlerinden önce onaylanması gereğini ortaya koydu. Militarist unsurlar, ancak "ambargonun kaldırılması" gibi bir başan perdesinin arkasında Kıbrıs'a beklenen adımların atılabileceğini Clifford'a ilettiler.

CARTER YÖNETİMİ, KAPITALİST DÜNYADAKİ EKONOMİK BUNALIMDAN POLİTİK KAZANÇLAR SAGLAMAYA ÇALIŞIYOR

Yeni Amerikan yönetiminin dış politika stratejisinin ana hatları giderek daha belirginleşiyor. Bu konuda sürdürülen tartışmalarda belirli sonuçlara ulaşıyor. Bir yandan, Carter ve ekibinin açıktan açığa katıldığı anti-komünist ideolojik saldırı kampanyası, yumuşama sürecinin derinleşmesini tehlikeye sokuyor. Diğer yandan yeni ABD yönetiminin kapitalist dünyadaki güç ilişkilerine yaklaşımı ortaya çıkıyor.

Başkan yardımcısı Mondale'in Brüksel, Bonn, Batı Berlin, Roma, Londra, Paris ve Tokyo gibi başkentlerde yaptığı gezinin yankıları belirli açıklıklar sağladı. Carter yönetiminin, kapitalist dünyadaki bunalımın sonuçlarını gidermeye öncelikle önem verdiği belli oldu. Ekonomik bunalımın ve bunun doğurduğu çekişmelerin, kapitalist sistemin sosyalist dünya karşısındaki durumunu zorlaştırdığı yeni Amerikan yönetimi tarafından özellikle dikkate alınıyor. Mondale'in gezisi, ekonomik bunalımın bu etkilerinin ortaklaşa çözüm yollarının araştırılmasına ağırlık verdi. Bunalımın giderilmesi yolunda ABD, F. Almanya ve Japonya ya başlıca görevin düştüğü vurgulandı. Ancak, burada da önemli sorunlar çıktı. ABD'nin F. Alman ve Japon ekonomilerinin gelişmesinin teşvik edilmesine önem vermesine karşılık, bu iki ülke yönetiminin bu konuda ihtiyatlı davrandıkları anlaşıldı. Bonn ve Tokyo yönetimlerinin, ekonomik gelişmenin teşvik edilmesinin enflasyonu hızlandıran etkilerinden kuşlandıkları biliniyordu. Bu yüzden, sorunları daha çok dış ticaretin hızlandırılması yoluyla çözüme eğiliminde oldukları gözleniyordu. ABD, F. Almanya ve Japonya arasında ortaya çıkan bu yaklaşım farklarının, 1977 yılında daha büyük sorunlar çıkaracağı bekleniyor.

Bu tartışmaların daha önemli bir sorunu, Mondale'in Fransa'ya yaptığı geziden sonra ortaya çıktı. 1977 bahar sonunda yada yaz başında yapılması tasarlanan yüksek düzeydeki ekonomik konferansın gündemi, ABD ve Fransa arasında ciddi bir görüş ayrılığının varlığını ortaya koydu. ABD, bu konferansın politik sorunları da içermesini savunurken, Paris yönetimi dar kapsamlı bir ekonomik konferansa yana gözüktü. Bu farklılık, temelde yatan bir çekişmeyi ortaya çıkardı. ABD, Batı Avrupa'nın kapitalist ülkelerinin ekonomik bunalımından çıkarmaya çalışırken, bu yardımla önemli politik kazançlar elde etmeyi amaçlıyordu. Bunlar arasında NATO'daki disiplinin daha da sıkılaştırılması, Batı Avrupa ülkelerinin NATO bütçesine katkılarının artırılması yer alıyordu. Mondale'in gezisi sırasında en çok kullandığı deyim "karşılıklı bağımlılık" deyişi olmuştu. Bu deyim kullanılması Fransıız basınında kuşkuyla yol açtı.

ABD Başkanı yardımcısının en büyük kapitalist başkentlerde yaptığı görüşmelerin, tarafların başlangıçtaki görüşlerini değiştirmeksizin sonuçlandırdığı belli oldu. Kapitalist dünya sisteminin günümüzdeki "mihver"ini oluşturan ABD - Batı Avrupa - Japonya üçgeninin hiçbir köşesinde somut bir ilerleme getirmeyen somar, ABD'nin dış politika yönelimlerini yine de açığa çıkardı. ABD'nin kısa dönemli başlıca yöneliminin, sosyalist sistem ülkeleriyle kurulacak yeni temaslardan önce, kapitalist dünyanın "geri karakollarının" güçlendirilmesi olduğu belirtiliyor. Bir Sovyet yorumcusu, yeni Carter yönetiminin dış politika stratejisini şöyle özetliyor: "Kapitalist dünyadaki mevcut gerilimi bütünüyle gidermek yada hiç olmazsa azaltmak, Batı ekonomisini canlandırarak ve böylece kapitalist ülkelerdeki durumu istikrarlı kılmak, bu temel üzerinde dünya güçlerinin dengesini düzeltmek".

Yeni ABD yönetiminin bu stratejinin uygulanmasında ancak "taktik" başarılar kazanabileceği, ancak sorunların tenelden çözülmesinin, olanaksız olduğu, burjuva yorumcular tarafından bile kabul ediliyor.

DOST GÖRÜNÜMLÜ...

larını açıktan destekleyici tutumu bir bütün oluşturuyor. Bütün bu girişimler, sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında önümüzdeki aylarda gerçekleşecek temaslarda NATO'nun avantajlı olarak başlaması amaçlıyor. Türkiye'deki NATO'cu çevreler, Clifford'un empoze edici görünümünün yurtseverler arasında uyandırdığı tepkiyi, özel temsilcinin gezisinin ABD ve NATO açısından "zorunlu" olduğunu savunarak yatıştırırmaya çalışıyorlar.

KIBRIS'LA TÜRKİYE - ABD İLİŞKİLERİNİ AYIRMA DEMAGOGİSİ

Ancak aynı işbirlikçi çevreler, kamuoyunun gözlerini bir demagoji bulutuyla körleştirmek için de ellerinden geleni esirgmiyorlar. Bu demagojilerin başında, Kıbrıs sorunu ile Türkiye - ABD ilişkilerinin birbirinden ayrılması masalı geliyor. İşbirlikçi çevreler, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu ile Kıbrıs'taki

Böylece Clifford'un gezisi, Türkiye'deki 1977 seçimlerine kadar ABD'nin bölgede izleyeceği hareket planının ana hatlarını ortaya çıkardı. 1977 seçimlerinden sonra ABD'nin Kıbrıs'ta istediği sonuçlara ulaşması, seçimlerden önce hem Türkiye'ye ambargoyu kaldıran hem de Yunanistan'a askeri yardım verilmesini içli anlaşmaların birarada gerçekleştirilmesini gerektiriyor. Yine 1977 seçimlerine kadar Yunanistan'ın NATO'ya geri sokacak girişimlerin sonuçlandırılması amaçlanıyor.

Bu tasarılar, Kıbrıs'taki son gelişmelerin arkasında gizlenen gerçek güçleri ortaya çıkarıyor. Emperyalizmin Kıbrıs üzerindeki müdahalesi daha çıplak biçimde gözleniyor. Emperyalizm, bu müdahalesini, daha şimdiden dünyadaki barış ve demokrasi güçlerine karşı bir tehdit aracı olarak kullanıyor. Emperyalizmin bu müdahale ve tehditlerine karşı, dünyadaki savaş ve gerilimci kışkırtıcıları ve onların işbirlikçilerini hedef alan mücadeleli yükselmek gerekiyor.

Fransız Sosyalist Partisi Lideri F. Mitterand'ın ekonomi danışmanı Jacques Attali'nin Sol'un ortak hükümet programının uygulanması sırasında 'millileştirme'lerde izlenecek yöntem üzerine önceki hafta yaptığı öneriler, konuyu güncel hale getirdi. Millileştirilecek işletmelerin sahiplerine hisselerinin elle-ri-nde tutma olanağını veren bu öneriler, Komünist ve Sosyalist partiler arasında Ortak Program'ın yorumu konusunda tartışmalara yol açtı. Bir televizyon konuşmasında konuşla ilgili görüşlerini açıklayan Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri George Marchais, J. Attali'nin önerilerinin Ortak Program'ın araçlarını ters düştüğünü belirtti. Sağcı France-Soir Gazetesi ise, bir yorumunda, "Mitterand'ın ortak programı güven verici bir tarzda yorumladığını" ileri sürdü. Yine sağcı Quotidien'de Paris gazetesi de gelişmeleri şöyle yorumladı: "Sosyalistler patronlara güvence (gages) verme-ye yöneildiler."

MÜLKİYET DEĞİL OY HAKKI

Millileştirmede asıl amacın işletme-ye o-y hakkını elde etmek olduğunu ileri süren Attali, millileştirilecek işletme-lerin sahiplerine, hisselerinin yerine geçecek "senet"lerin verilmesini ve bu senet-ler üzerinden kârın paylaştırılmasını önermişti. Böylelikle, işletme sermaye-leri özel ellerde kalmaya devam edecek, ancak işletme sahiplerinin "oy hakkı" olmayacaktı. Sosyalist Parti, hisse senet-lerinin borsada alım - satımının sürmesi-

MITTERAND, MILLİLEŞTİRMELERİ YUMUŞATMA ÇABASINDA

nî, yenisermaye piyasasının varlığını ko-rumasını da öneriyor. Sosyalist Parti, millileştirmeleri yumuşatıcı bu önerile-rini hisselerin devlet tarafından alınma-sının doğuracağı mali yükün ortadan kaldırılması gerekçesine dayandırıyor.

Sosyalist Parti'nin önerileri, bu yön-terle millileştirilmiş işletmelerin bir iktidar değişikliğinde yeniden eski sahi-plerine devredilebilmesi için de geniş bir esneklik tanıyor. Fransa'daki işveren ba-sını ve sağcı basın organları, önerilerin bu niteliğine özellikle dikkati çekiyor-lar.

F.K.P.'NİN TUTUMU

Sosyalistlerin bu önerilerine karşı F.K.P. de konuşla ilgili tutumunu yeni-den ortaya koydu. F.K.P. millileştirmen-in hissedarlar için doğurduğu zararla-rın giderilmesini, ancak büyük hissedar-ların zararlarının giderilmesinin belirli

koşullara bağlı olmasını öneriyor. F.K.P.'nin millileştirmelerle ilgili önerilerinin ayırdedici niteliğini, hisselerin 20 yıllık devlet tahvillerine dönüştürülerek devlet tarafından satın alınması ve son üç yıl-da en düşük hisse değeri üzerinden bir faiz ödenmesi oluşturuyor. Bu faiz haddinin zorunlu istikrarlı için ödenen faiz haddine uygun olması öneriliyor. G. Marchais, son televizyon konuşması an-sında, Parti'nin bu önerisinin 20 yıl içinde sa-dece 30 milyar franklık bir harcan a ge-rektirdiğini, bunun da devlet bütçesinin ancak yüzde 1'i olduğunu belirtti.

Komünist ve Sosyalist Partilerle Sol Radikaller Hareketi'nin katıldığı Ortak Hükümet Programı'nda şu şirketlerin millileştirilmesi öngörüldü: Thomson-Brandt (elektronik), Pechiney Ugine Kuhlmann (kimya ve maden), Saint - Gobain-Pont-a-Mousson (cam ve inşaat malzemesi), Compagnie Generale d'Electricite, Rhone-Poulenc (kimya), Das-sault (havacılık), Roussel Uclaf (ilaç), Honeywell Bull (bilgisayar). Ayrıca İTT şirketinin Fransa'daki bölümüne, Paribas ve Suez bankacılık grupları dahil tüm kredi sektörünün kamulaştırılması öne-ri-liyor. Millileştirilmesi önerilen bu şirket-ler Fransa'da bugünkü gayrisafi ulusal gelirin yüzde 20'sini üretiyorlar.

Ortak - Program'ın imzalandığı Hazi-ran 1972'den bu yana ülke ekonomisin-de değişiklikler olduğunu belirten F.K.P. millileştirmelerin kapsamına yeni şirket-lerin de katılması gerektiğini belirtiyor. Ortak Program millileştirilmesi gereken şirketlerin niteliklerini şöyle belirtiyor: "Kamu hizmeti niteliğini taşıma", "ka-mu fonlarına dayanarak yaşama", "ka-pitalist birikimin başlıca merkezleri" olma, "ulusal ekonominin gelişimi için kilit olan branşların kontrol etme".

F.K.P. yayın organı L'Humanite'nin baş yönetmeni R. Leroy geçtiğimiz hafta yayınlanan bir başyazısında şöyle diyor: "Haziran 1972'den bu yana bunalmış de-rinleşti ve bizce birkaç şirket daha ta-nımlanma bu kategorilere katıldı. Petrol-de, demir çelikte, otomobilde Peugeot-Citroen'de durum böyledir."

FKP Genel Sekreteri Marchais, sosya-listlerin önerilerini yorumlarken şöyle dedi: "Attali'nin önerileri, belirli sayıda-ki büyük tekellerin Ortak Program'da öngörüldüğü gibi gerçekten millileştiril-mesinden vazgeçilmesi anlamına geliyor. . .iz, millileştirme için millileştirme is-te-miyoruz. Bu tekellerin millileştirilme-sini, Fransız ekonomisinin canlandırıl-ması ve büyük bir toplumsal politikanın uygulamaya konması için kaçınılmaz bir araç oldukları için istiyoruz."

KOMÜNİSTLER NE ZAMAN HÜKÜMETE KATILMAZ.

FKP Genel Sekreteri, aynı televizyon konuşmasında, FKP'nin hükümete katıl-masının koşullarına da değindi. Marchais' Parti'nin emekçiler ve halk kitleleri kar-sısında girdiği taahhütleri yerine getirme şartlarının varlığını, hükümet katılma konusunda belirleyici olduğunu belirtti. Sosyalist Parti Lideri Mitterand'ın, "FKP bizimle iktidarı paylaşmayı iste-mediği" takdirde tek başına da iktidara gelebiliriz" biçimindeki sözleri üzerinde duran Marchais şöyle dedi: "Biz iktidarı Sosyalist Parti ve Sol Radikaller Hare-keti ile paylaşmayı istiyoruz. Biz, sol'un ortak programını ortaya koymak için on yıl boyunca savastık. Bu düşüncesi ilk öne süren komünistler oldu.

"Ancak, bizim aramızda bakanlık düşürlüye sarhoş olan yoktur. Biz, so-lun iktidara gelmesini, zorunlu demokra-tik dönüşümlerin gerçekleştirilmesi, e-mekçilerin, halkın ve ulusun çıkarlarına gerçekten hizmet edecek bir politikanın uygulamaya konması için istiyoruz.

Hükümet içinde bizim de hak ve gö-rev eşitliği ile kendimize düşen sorumlu-lukları almayı reddetmemiz bir çelişki olurdu. Komünistlerin hükümete katıl-masının tek nedeni, ancak, emekçiler ve halkımız karşısında giriştiğimiz taah-hütleri uyulmasını sağlayacak koşulların gerçekleştirilmemiş olması olabilir. Hü-kümet, Ortak Program'ı uygulamak ü-zere gelecek söz konusudur."

CUNHAL: "KAPITALİST SÖMÜRÜNÜN PENÇESİNDEKİ HALKLA, SOSYALİST ÜLKELERİN YASALARINI ÇİĞNEYENLERİ AYNI KABA KOYAMAYIZ"

Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin çağrısı olarak İtalya'ya bir ziyaret yaptı. Cunhal önce İKP Merkez Komitesi üyesi ve Meclis Başkanı Pietro Ingrao ile görüşti. Daha sonra İtalyan Sosyalist Partisi, Sosyal Demokrat Parti ve Radikal Parti'nin parlamentodaki grup temsilcileriyle görüşmeler yapan PKP Genel Sekreteri İtalyan Komünist Partisi yetkilileri ve genel sekreter Enrico Berlinguer'le görüşmeden önce İtalyan gazetecileriyle bir araya geldi. Basın toplantı-sında kendisine yöneltilen bazı soruları Cunhal şöyle yanıtladı.

■ İtalya'ya ziyaretiniz "Avrupa Komünizmine" bir katkı olarak yorumlanabilir mi?

■ Düşünceler coğrafi yerleşme temeli üzerinde tanımlanamaz. Düşünce-lerimizin temelinde ulusal gerçekliğin doğru bir çözümlemesi vardır. Politika-mız da bu gerçekliğin haklarını takip eder. Her Komünist Parti, politik yö-nelimini toplumun haklarını belirleme ile ilgili olarak belirler. Ancak, Portekiz'in tüm Batı Avrupa'ya göre farklı bir konuma vardır. Kısaca ülkemiz farklı bir ekonomik ve toplumsal görünüme sahiptir. Portekiz Komünist Partisi'nin ulusal ve uluslararası düzeydeki bir dış politik ve ekonomik sorun konusunda-ki politikaşının ve tavırlarının farklı oluşunun kaynağında da bu vardır. Batı Avrupa'da ekonomik iktidar tekelci grupları ve devlet kapitalizminin elinde-dir. Portekiz için aynı şeyi söyleyemeyiz. Ülkemizde 1974 Nisan Devrimi'n-den sonra tekelci gruplar iktidardan uzaklaştırıldı. Ekonominin temel sektör-ünün kapsayan millileştirmeler, devlet iştirakinin bulunduğu ekonomik kuru-luşlar, işletmelerde işçi denetimi, bütçeyiden fazla kolektif işletmenin kuru-luşuna yol açan toprak reformu sonucu, Portekiz diğer Batı Avrupa ülkelerinden tamamen farklı bir toplumsal ve ekonomik görünüme sahiptir. Portekiz, diğer Batı Avrupa ülkelerine göre genel ekonomik planda daha hassas ve zayıf olmasına karşılık, daha ileri bir konumda bulunuyor. Bu durum da Por-tekez Komünist Partisi'nin diğer Avrupa komünist partilerinden farklı bir tak-

tik yönetime sahip oluşunun temelini oluşturuyor.

"Biz demokratik özgürlüklerin en geniş ölçüde uygulandığı bir rejimden yanayız. Nisan Devrimi'nin kazanımlarını savunuyoruz. Ekonomimizdeki ka-pitalist olmayan sektörün ve sosyalist perspektifi güçlendirilmesini istiyoruz."

■ Soares rejimi ve genel olarak sosyalistler karşısındaki tavırınız nedir?

■ Soares hükümeti Nisan Devrimi'nin kazanımlarını tehlikeye düşüren bir politika izlemektedir. Bu, aynı zamanda Portekiz'de demokrasinin var-lığının da tehdit altında bulunduğunu gösterir. Ancak, biz Sosyalist Parti'nin itirazlarına rağmen, yeterince güçlü bir komünist-sosyalist hükümetin, ülke-mizde demokrasiyi ileri götürme yolunda etkili olacağı inancındayız. Bu yol-da kurulabilecek bir diyalog için de kapıyı her zaman açık tutuyoruz."

■ Portekiz'in AET'ye girmesi konusundaki görüşleriniz nelerdir?

■ Portekiz Ortak Pazar'la bütünleşme konusunda tedbirli davranmak zorundadır. Portekiz, diğer Avrupa ülkelerine göre farklı bir ekonomik geliş-me düzeyinde bulunuyor. Portekiz'in AET'ye katılımını engelleyen neden-lerin başında bu farklılık geliyor. Portekiz'in AET'ye katılımı ancak ülke ekonomisinin çökmesini önleyecek istisnai hükümler temeli üzerinde ger-çekleşebilir.

■ Uluslararası komünist ve işçi hareketi hakkındaki görüşleriniz nedir? Bu alanda, bir "rehber partinin" geliştirilmesini istiyor musunuz?

■ Uluslararası komünist ve işçi hareketinde herhangi bir yönetim mer-kezi söz konusu değildir. Portekiz Komünist Partisi de kendini diğer partiler-den daha az bağımsız görmemektedir. Ancak bu, bazı partilerin diğerlerinden daha önemli bir rol oynamadığı ve bazı devrimlerin diğerlerinden daha fazla önem taşımadığı anlamına gelmez. Bu çerçevede her partinin özzerlik ve bağımsızlığının küçümsemeyeceği, ancak Ekim Devrimi'nin değerinin mutlaka vurgulanması gerektiği görüşündeyiz.

■ Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerdeki "muhalefet" hakkın-daki görüşünüz nedir?

■ Salazar döneminden bu yana, PKP, Sovyetler Birliği ve diğer sosya-list ülkelerdeki sözde muhalefeti desteklemek için çabıların olmuştur. Bunları her zaman geri çevirdik. Diktatörlük ve kapitalist sömürün pençesindeki halk-larla, sosyalist ülkelerin yasalarını çiğneyen kişiler aynı kaba koyamayız. Öte yandan, uluslararası alanda nesnel olarak mütefikimiz olan güçlerle ulusla-rası düşmanlarımızı kesin olarak birbirinden ayırmak zorundayız."

DISK'İ ÖNCÜ İŞÇİLER YAŞATACAK

Hacı Ömer Sabancı İncirlik yakınlarındaki 400 işçi çalıştıran bir plastik sanayi fabrikası var. Adı: Pilsa. Bu iş kolunda kârılığın çok yüksek olduğu biliniyor. Pilsa'daki kârıların daha da yüksek olmasını sağlayan, bu fabrikada Türk-İş'e bağlı Kauçuk-İş'in yetkili olması. Gerçekten, son toplu-ış sözleşmesi döneminde yapılan sözleşme, ek hiç bir hakkın getirilmesine karşın, bitiminde sendika tarafından 8 ay uzatılmış. İki yıllık olan sözleşmenin geçtiğimiz Kasım'da feshedilmiş ve yeni sözleşme görüşmelerine başlanmış olması gerekiyor. Başlanmadığı gibi uzatıldığı 8 ayın 6'sında farklarını üstüne bir çizgi çekilmiş. Sağlanan yalnızca 45 günlük ikramiye.

DEVRİMCİLİK, KAYITSIZLIK MI?

Bütün bunlar ötesinde, Kauçuk-İş yöneticilerinin ve işyeri temsilcilerinin iki yıllık tutum ve davranışları işçiler arasında bunlara karşı güçlü bir tepkinin yerleşmesine neden oldu. Yeni sözleşme devresi yaklaşırken bazı işçiler daha güçlü bir biçimde örgütlenebilmek için DISK içinde yer alma girişimlerine başlıyorlar. Bu girişimlerde başı çekenler her yerde olduğu gibi sosyalistler. İki sosyalist işçi Lastik-İş'e başvurup üye oluyorlar. Yeni örgütlenme bu yolla başlamış oluyor. Yalnız, "çok sosyalist" olduğunu kanıtlamak için keskin sözler eden Lastik-İş şube başkanı Fevzi Akpolat ve şube sekreteri Nafiz Savan'ın örgütlenme çabalarına gösterdikleri "ilgi" tam anlamıyla sözde kalıyor. İşyerini tanımak, işçilerle tanışmak gibi bir kayguları yok. "Nasıl olsa işçi DISK'e gelecektir".

KAUÇUK-İŞ AKINTIYA KÜREK ÇEKİYOR

Gerçekten de işçiler giderek artan bir biçimde Lastik-İş'e üye olmaktadır. Bunun gerçekleşmesini sağlayanlar, büyük bir sabırla DISK'in ne demek olduğunu işçiyi durnadan anlatan ve ilk üye olan iki işçi diğer sosyalistler. Sözleşme döneminin çoktan bitmiş olmasına ve yenisi için belirli bir çalışma sürdürülmekte olmasına karşı tepkiler, bilinçli önderlik kanalıyla Lastik-İş üyeliğine dönüştürülmektedir. Sonunda fabrikadaki işçilerin büyük bir bölümünün DISK içinde örgütlendiğinin ortaya çıkması sonucu, Ankara'dan Kauçuk-İş genel sekreteri geliyor Adana'ya. Bir Pazar gün işçilerle toplantı yapmak istediğini söylüyor. Bundan önce gerek işyerinde gerekse diğer zamanlar Lastik-İş'de örgütlenmekte olan işçilere karşı baskılar giderek artmakta ve açık saldırılara dönüşmektedir. Özellikle TIP üyesi olduğu bilinen işçilerin diğer işçilerle rahatça konuşmalarını önleyebilmek için elden gelen arkaya konmuyor. Bütün bu baskılara karşı iş-

çiler Kauçuk-İş'e en güzel yanıtı toplantıda veriyorlar. 400 kişinin çalıştığı işyerinden yalnızca 150 kişi çıkıyor toplantıya gelen; bunlardan bir bölümü de söylenecekleri dinlemek ve kendi görüşlerini açıklamak için toplantıya katılan partililer.

BİR PROVOKASYON

Toplantıda partili ve diğer işçilerin başka polisler de var. Başkanlık yapan genel sekreter, devrimci işçilere söz veriyor ama yalnızca belirli bir amaçla: Onları kürsüde sıkıştırmak ve olur olmaz sorularla zor durumda bırakmak. Nitekim sık sık sözcüklerini kesip sorduğu sorular arasında şu da var: "İçinizde komünistim diyecek erkek var mı?" Buna TIP üyesi işçilerin verdiği yanıt kesin: Oraya demagoji yapılması işçi toplanmadıkları amaçlarının sınıf sendikacılığının kendi fabrikalarında da yerleştirilmesi olduğunu söylüyorlar. Halbuki, san sendikacıların böyle bir kayguları yok. Bundan dolayı, bu yamta gösterdikleri tepki: salonun altını üstüne getirmek. Bir kavgaya çıkartıyorlar ve bu işçiler salondan çıkartıyorlar. Sonra da geride kalan işçilerle azgınlıklarını sürdürüyorlar.

BEKLE GÖR POLİTİKASI

Ertesi gün fabrikada, temsilciler, başta TIP üyeleri olmak üzere Lastik-İş üyelerinin çalıştığı makinelerin başına gelip satılmaya tehditde buluyorlar. Bazı işçileri temsilciler odasına çekip haklarında yakınlık olduğunu ve disiplin kuruluna verileceklerini söylüyor, bir de kendi tanıklıkları ve imzalarıyla tutanak hazırlıyorlar. Bu baskılar gülerce sürüyor. Bu arada Lastik-İş şube başkanının bütün yaptığı, yerel CHP yöneticileriyle yemek yiyip milletvekili adaylığının pazarlığını sürdürmek. Derken, irade beyanı günü gelip çatıyor. Bir önceki gün Kauçuk-İş bir bildiri dağıtıyordu. Lastik-İş'de bu yönde hiçbir girişim olmadığı gibi işçiler tarafından hazırlanmış bildirinin dağıtılmasına da yanaşmıyor.

SABANCI KİMİ EZECEK

İrade beyanının yapılacağı yer çok iyi seçilmiş. İşçilerin seçimleri kapıda bekleyen temsilciler tarafından deniliyor. Bu işlemin yürütüldüğü yerde Lastik-İş'den bir temsilci bile yok. Orada DISK'i temsil eden iki kişiden biri Tekstil Sendikası'ndan TIP üyesi bir işçi. Uygunsuzluklar üzerine yaptığı uyarılar dikkate alınmıyor. Sonunda Lastik-İş için 66 oy çıkıyor. Davaya geçici olarak yenilmiştir, ama deneyimin kazandırdığı yalnızca devrimci sendikacılık mücadelesi değildir. Fevzi Akpolat'ın sonuçlar üzerine söyledikleri de işçilerin mücadelelerini yürütürken ne

gibi engellerle baş etmeleri gerektiği konusunda açıklık getirmekte: "İyi ki kazanmamışız. Ben bu işçilerle sözleşmeye otursam Sabancı beni silindirdi gibi ezderdi." Kariyerist bir sendikacıdan bundan başka bir tepki beklenemeyeceği de böylece daha belirgin olarak ortaya çıkmış oluyor. Pilsa'daki işçiler, değil Sabancı'nın tüm burjuvazinin işçi sınıfını ezip geçemeyeceğini biliyorlar.

İŞÇİLER, DENEYİMLERDEN YARARLANIYOR

Pilsa'daki baskılar sürüyor. İrade beyanından sonra daha da artan bir biçimde. Kauçuk-İş karşı sendikaların

bu tutumundan aldığı destek ile ve patronlarıyla birlikte bir sözleşme imzalamış durumda. İşçilere de bu sözleşmeden yararlanabilmeleri için Lastik-İş'den noter kanalıyla ayrılmaları koşuluyla ileri sürüyor. Bu oyunlara düşmemeye kararlı işçiler üzerinde çeşitli baskılar sürüyor. 7 sosyalist, bilinçli işçi, bütün baskılara, işten atılmanın yaklaşımasına rağmen, Lastik-İş üyesi olarak kalmakta direniyorlar.

DISK, devrimci, ilerici sendikal çizgiyi bu nitelikteki işçilerle sürdürebilmek. DISK'i DISK yapının tabandaki bu tür militan, dirençli işçiler olduğu yalnız Adana'da değil, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde ortaya çıkıyor.

İŞVERENE FAZLA MESAI YAPAN SENDİKA DANIŞMANI

YURUYUŞ, bugüne dek Mehmet Kılınç'ın başında bulunduğu sendikadan çok söz etti. Sendika içinde DISK'in ilkelerini savunandırırtı sosyalist sendikaların adım adım tasfiyesi sürerken, Salih Efe ve diğerleri gibi dolandırıcı hilt yerlere getiriliyor.

Sebeke'nin şefi Mehmet Kılınç'ın danışmanlarından biri de Bekir Harputlu. Bilenler bilir. Bu Harputlu'da aradığı nitelikleri bulan Kılınç onu bir süre önce danışmanlığına almıştı. Harputlu, şimdi bir yandan Kılınç'a danışmanlık yaparken bir yandan da yayıncılık yapıyor. Bu arada başka işleri de ihmal etmiyor. Bu "işler" den bir örnek vermeden önce, Amasya'nın Sulova ilçesine kadar gidip Yeralı Maden-İş sendikasının örgütlenme çalışmalarına değinmek gerekiyor.

Yeralı Maden-İş sendikası Suluvada MHP'li Şevket Sarıoğlu'na ait kömür işletmesinde 1976 Haziran ayında beri örgütlenme çalışması yapılmaktadır. Bu aralarda işyerinde yetki almaya çalışan bir başka sendikacıydı. Örgütlenme çalışmaları sırasında, özellikle son aylarda, işverenin işçilere karşı tutumu oldukça sertleşmişti. Sendika işyerinde çoğunluğu sağcı olmasına rağmen, işveren sendikayı tanımamakta ısrar etmekteydi. Sendika Şubesi işverenin bu tutumu karşısında direniş kararı alır ve uygulamaya başlar. Daha sonra Sarıoğlu sendika ile görüşmeye yanaşmak zorunda kalır. Sarıoğlu sendika yetkilileriyle, sendika binasında görüşmek üzere randevulaşır. Ancak son anda görüşmekten vazgeçer. Sendika şube yetkilileri görüşmek üzere Sarıoğlu'nu beklerken karşılarda DISK'e bağlı Petrol ve Kimya İşçileri sendikası danışmanlarından Bekir Harputlu'yu bulurlar. Harputlu bir süre önce Sarıoğlu ile görüşmüş ve konu hakkında kendisinden bilgi almıştır. Ve Sarıoğlu adına sendika ile görüşmek istemektedir. Harputlu kendi ifadesine göre, "zor durumda olan yayıncının durumunu düzeltmek amacıyla Sarıoğlu'ndan borç para almak için" Sulova'ya gelmiştir. Bu arada da Sarıoğlu'na ait turistik tesislerde misafir kalmaktadır. Sendika yetkililerine, özellikle, "Olay çıkmaması, jandarma baskısı ve işçilerin kırıdırılmasının önlenmesi açısından direnişten vazgeçilmesinin yararlı olacağını", "Kendisinin aracılığıyla işverene anlaşma sağlanmasının mümkün olabileceğini", "Zaten kendisinin Yeralı Maden-İş sendikasını DISK'e de aldırabileceğini" bu arada "Sendika başkanı Çetin Uygur'u vurularla da buldurabileceğini" söyler. Tehlifleri sendika yetkililerine reddedilir ve kendisine kibarcı yol gösterilir. Sarıoğlu'nun daha sonra 19.2.1977 tarihinde Alpaalan Türkiye'de ziyafet verdiği bu turistik tesislerde, Bekir Harputlu bir hafta misafir kalır ve bu arada Sarıoğlu'na sendikacılığın püf noktaları hakkında bilgi verir.

Bu arada Sarıoğlu'ndan, bütün işletmelerinde müdürlük yapması konusunda teklif alırsa da, Ankara'da daha önemli işlerinin olduğu gerekçesiyle bunu kabul etmez. Bu arada yine ilginç yanı, aylardır ortada bir başka sendika görünmezken MISK'in ortaya çıkması ve işyerinde örgütlenmeye çalışmasıdır. Sendika yetkilileri MISK'i ortaya çıkarmanın da Bekir Harputlu olduğundan şüphelenmektedirler. Ancak bu çalışma fiyaskoya sonuçlanır ve Yeralı Maden-İş sendikasının işyerinde tek yetkili olduğu Bölge Çalışma Müdürlüğüne de anoylanır. Şimdi işyerinde karşılıklı olarak direniş ve lokavt sürmektedir. Sendika, lokavtın kanun dışı olduğu gerekçesiyle gerekli yerlere müdahatını yapmıştır.

Bu arada Çetin Uygur'un uyarısıyla ilgili olarak Bekir Harputlu sendikacılarla Ankara'da bir görüşme yapar. Olayı "çözme" için Amasya'dan Ankara'ya Foto Muharrem Can adında bir adamı da çağırır. Görüşmeden ne sonuç alındığı bilinmiyor. Foto Muharrem Can ise Türkiye İşçi Partisi Amasya İl Örgütünü 27.1.1977 günü düzenlenen Şerafettin Atalay'ın anma toplantısında çektiği fotoğrafların filmlerini, istenmediği halde gönüllü olarak polise teslim eden şahısları bir adamdır.